

ÉLETTÜNK

L. évf. 9. szám (50. Jg. Nr. 9.)

Az európai magyar katolikusok lapja

2018. szeptember

ÚT AZ EGYSÉG FELÉ

A Szentatya június 21-én egynapos ökumenikus zárandoklatra Genfben utazott. Ez volt Ferenc pápa 23. nemzetközi útja. A látogatásra az adott alkalmat, hogy az Egyházak Ökumenikus Tanácsa idén ünnepli alapításának 70. évfordulóját. 2016-ban a svédországi Lundba tett apostoli útja után ez a genfi látogatás egy másik nemzetközi jelentőségű alkalom volt a párbeszédre és az ökumenikus találkozóra.

A genfi Palexpo kiállítási csarnok adott otthont a pápai szentmisének, amelyen Ferenc pápa a svájci katolikus püspöki konferencia tagjaival együtt mutatta be a legszentebb áldozatot. Június 21-e Gonzága Szent Alajos jezsuita skolasztikus szerzetes, az ifjúság védőszentjének emléknapja, akire a pápa a szentbeszédében említést tett. Ferenc pápa az evangéliumban elhangzó Miatyánk imádság kapcsán az Atya, a kenyér és a megbocsátás három szavát emelte ki, mert „ezek a hit szívébe visznek minket”.

Jézus imájának első szava az Atya, ez a szó a kulcs az Isten szívéhez eljutáshoz, hiszen az Isten, végtelen és örök mivoltát megelőzően, Atya. A Miatyánk a keresztény ember életformája, mely identitást ad. Ha pedig Isten a mi Atyánk, akkor mi egymás testvérei vagyunk. Ez a mi szóval mondott imádságunk, nem pedig az én imádsága. Részünkről minden feléje fordul, az ő nevének megszentelését, az ő akaratának beteljesedését, és az ő országának az eljövését kérjük. Szükségünk van a Miatyánk gyökerének az elmélyítésére és tudatosítására – hangsúlyozta a pápa. Ha van Atya, akkor megszűnik a kizárástól való félelem. Ő a szeretett gyermekeiből nem teremt megosztott csoportokat, hanem mint család szül meg bennünket. Újból és újból mondjuk a szót: Miatyánk, mert ez tudatossá teszi bennünk, hogy nincs Atya gyermekek nélkül, és nincsenek gyermekek Atya nélkül. A Miatyánk azt is jelenti, hogy minden emberi lény hozzánk tartozik, és hogy nem lehetünk közömbösek egymás iránt. Ez az Atya azt kéri tőlünk, sőt azt parancsolja nekünk, hogy szeressük egymást a gyermekek szívével, egymás közt, mint testvérek.

Homíliája második gondolatában Ferenc pápa a mindennapi kenyér kéréséről beszélt. Nem kell többet kérni, csak a megélhetéshez szükséges kenyeret. A kenyér mindenekelőtt a mára elégséges eledel, éppen ezért legyen az hozzáférhető minden ember számára. A kért kenyér egyszerűsége az élet egyszerűségére vezet bennünket és abban is segít, hogy lemondjunk mindarról, ami felesleges. Éppen ezért Ferenc pápa mindenkit arra buzdított, hogy a kenyér egyszerűségének az óhajával szerezzük meg az élet egyszerűségét a csend és az imádság bátorságával. Felidézte gyermekkorának egy számára kedves és fontos mozzanatát, amikor a családban lehajoltak az eléjtett kenyérdarab után és csak miután megcsókolták azt, vették magukhoz. A mindennapi kenyér végső értelemben Jézus maga, aki nélkül semmit nem tudunk tenni. Ő a jó élet alapja.

(Folytatás a 2. oldalon)

Szűz Mária születése
(Benozzo Gozzoli festménye)

Kisboldogasszony napján, szeptember 8-án Egyházunk Szűz Mária születésnapját ünnepli.

A jeruzsálemi hagyomány a Bethesda fürdő mellett tisztelte Mária születésének helyét. Az 5. század elején Szent Anna tiszteletére templomot építettek itt, melynek felszentelési évfordulóján, szeptember 8-án emlékeztek meg Mária születéséről. A nyugati egyházba valószínűleg I. Sergius pápa vezette be az ünnepet a 7. század végén.

Az ünnep magyar elnevezése a 15. századig vezethető vissza. Kisboldogasszony ünnepe országserzte kedvelt búcsújárónap. A Stella puerpera Solis ('hajnali szép csillag') tiszteletére szokás volt szeptember 8. hajnalán a napfelkeltét a szabadban várni, csatlakozni az angyalokhoz, akik ilyenkor Mária születésén örvendeznek a mennyben. Azt tartották, hogy akinek „érdeme van rá”, meglátja a kelő napban Szűz Máriát.

Mária Isten áldott földje, amelyből üdvösségünk virága és gyümölcse sarjad. Ebből a szimbolikából nőtt az a 19–20. század fordulóján még élő Balaton-vidéki és göcseji szokás, hogy a vetőmagot az ünnepre virradó éjszaka, illetve kora hajnalban kitétték a harmatra, hogy ne üszkösödjék meg.

Mária születésének gazdag apokrif hagyományai vannak, s ezek kódexirodalmunkba is bekerültek. A 16. századi Teleki-kódex Anna-legendájában olvasható: „Szent Annának elkövetkezvén az órája, a hétnek néminemű keddin szüle. Egészségben szülé az igaz Dávidnak királyi plántáját, ez világnak előtte választott leányt, az édes Szűz Máriát. Miképpen az angyaltul megtanítottak valának, mert ő vala ez világnak jövődő megvilágosojtója és asszonya és tengörnek csillaga.”

„Ma, szeptember 8-án tartjuk a Boldogságos Szűz Mária születésének liturgikus ünnepét, aki az egész világ megváltásának hajnala és reménye. Ez a Mária-ünnep mélyen gyökerezik a hívők szívében és áhitatában (...), mert tudatában vannak annak, hogy az ő születésével vették kezdetüket Isten tervében azok az üdvözítő események, amelyek aztán oly szoros kapcsolatot teremtettek Mária és az ő Fia között. (...) A gyermek Máriának ajánljuk hát ma alázatos imádságunkat a viláგért és az Egyházért.”

Szent II. János Pál pápa

JÉZUS KRISZTUS MINDIG UGYANAZ

Írta: Kránitz Mihály

Az évszakok forgásában az ősznek sajátos jellege van. Tőlünk függetlenül alakul biztos rendszerességgel az évszakok körforgása, amelyhez a mindenkor ember csak igazodik. Már ebből az adottságból sok következtetést vonhat le a gondolkodó ember, aki elfogadja ezt a külső rendet, és tapasztalatait saját életében alkalmazhatja. A kereszténynek így egy állandó tanulás az igazi jellemvonása, mert maga Jézus szólít fel erre minket, hogy megtaláljuk életünk helyes értelmét, tulajdonképpen lelkünk nyugalalmát (Mt 11,29).

Mögöttünk a nyár a maga élményeivel, lelki-fizikai feltöltődéseivel. Az ősz azonban mindig új és más feladatokat tartogat az ember számára, és most ezt kell felismernünk. Nem könnyelmesedhetünk el, hanem tartalommal kell megtölteni mindennapjainkat mégpedig úgy, ahogyan ezt az Úr Jézus szeretné.

Nemcsak Jézus idejében, hanem korunkban is mennyire fontos az idők jeleire figyelni, hogy ne sodródjunk az eseményekkel, hanem azokra valamilyen választ is adjunk, sőt tartalommal töltsük meg, ha nem akarjuk, hogy foglyai vagy áldozatai legyünk a mindig változó történéseknek.

Jézus maga szólít fel erre a magatartásra, amikor a hegyi beszédben az élet minden területére kiterjedően eligazítja hallgatóit: „Ne aggódjatok életetek miatt!... Nézzétek az ég madarait... nézzétek a mezők liliomait...” (Mt 6,25–30) Jézus ezzel azt mondja, hogy vegyük kézbe életünket, és adjunk neki egy olyan helyes irányt, amely minden körülmények között, télen és nyáron, ősszel és tavasszal biztonságot ad számunkra, mert ezzel olyan valakinek a tanítását

és a bölcsességét követjük, aki nem más, mint az Isten Fia.

Bármennyire is változnak az évszakok vagy emberi életünk körülményei és feltételei, napról napra tudatosítanunk kell azt az ősi keresztény igazságot, hogy „Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké” (Zsid 13,8). Ebből a magatartásból élve a keresztény számára nincs jó idő és rossz idő, hanem csak az, amiről Pál apostol beszél, hogy akár alkalmas, akár alkalmatlan... teljesítsd feladatod... „és töltsd be szolgálatodat” (2Tim 4, 2.5). Krisztus követőjének ezért hordoznia kell azt a „változatlanyságot” és „örökkévalóságot”, ami és aki maga az Isten.

A keresztény tehát nemcsak Jézus példájából tanul, hanem neki is példát kell adni másoknak. Ilyen értelemben szól hozzánk Pál apostol: „Nézzétek azokat, akik úgy élnek, ahogy példamon látjátok.” (Fil 3,17) És mennyire tudjuk, hogy nem elég egyszer hallani valamit, hanem folyamatosan kell gyakorolni és élni a keresztény hivatást. Ezért minden nap, minden hónapban és minden évben a világ változásai közepette is a mindenkor keresztényre érvényesek Ezekiel szavai, melyeket az Úr a prófétahoz intézett: „Emberfia, őrállónak állítottalak én téged.” (Ez 3,17)

Az ősz kezdetén kérjük a mennyei Atyától azt a derűs lelkületet, amellyel megköszönhetjük a most következő őszi évszak szépségeit, és bizalommal tekinthetünk a jövőre. Hívjuk a Szentlelkét is, hogy minden körülmények között képviselni és közvetíteni tudjuk Krisztus változatlan tanítását, hogy higgyen a világ, és minden ember üdvözljön és eljusson az igazság ismeretére. □

MAGYARORSZÁG ÚJ APOSTOLI NUNCIUSA

A Szentatya, Ferenc pápa július 4-én Michael August Blume SVD, alessanói (Alexanum) címzetes érseket Magyarországi apostoli nunciussá nevezte ki.

Michael August Blume SVD, eddigi ugandai apostoli nuncius alessanói (Alexanum) címzetes érsek South Bend-ben (Indiana, Amerikai Egyesült Államok) született 1946. május 30-án.

Verbita szerzetes, 1972. december 23-án szentelték pappá.

Matematikai baccalaureátusi fokozatot és Rómában a Pápai Gergely Egyetemen teológiai diplomát szerzett.

1975 és 1983 között teológiai tanár a ghánai Cape Coast Regionális Szemináriumban.

1983 és 1990 között az Isteni Ige Társasága ghánai, benini és togói tartományfőnöke.

1990 és 1994 között az Isteni Ige Társasága egyetemes titkára.

1995. április 1-től szolgált a Kivándorlók és Utazók Lelkipásztori Gondozásának Pápai Tanácsánál.

Michael August Blume érsek

2000. április 6-tól a Kivándorlók és Utazók Lelkipásztori Gondozásának Pápai Tanácsánál titkárhelyettes.

2005. augusztus 24-én Benin és Togo apostoli nunciussá nevezték ki.

2013. február 2-án ugandai apostoli nunciusi kinevezést kapott.

Beszélt nyelvek: angol, olasz, francia, német.

MKPK Titkársága

HITÜNK KÉRDÉSEI

A keresztény hit védelmezői (17.)

A IV. században a pogányság halálraírt jelenség volt. De még Nagy Konstantin (I. Constantinus) megtérése után is a pogányok voltak többségben a Római Birodalomban.

A művelt pogányok nem hittek már a mítoszokban. A pogányság szelleme azonban átítta a közéletet. Konstantin megtérése után a változás mindenkinek gondot okozott. A pogányoknak azért, mert mindent elvesztettek, a keresztényeknek pedig azért, mert a forradalmi változás fellazította az erkölcsöket.

Nagy Konstantin türelmes volt a pogánysággal szemben. Mint pontifex maximus, többször avatott templomokat „a császár tiszteletére”. Csak uralkodása utolsó éveiben hozott törvényt a pogány kultuszok ellen. Amikor 357-ben Rómába látogatott, elrendelte a Victoria oltár eltávolítását a szenátusból. Konstantin halála évében, 361-ben, már voltak keresztény tagjai is a római szenátusnak. Az átalakulási folyamatot Julianus császár rövid uralma megszakította, de feltartóztatni már nem tudta. Kísérlete a pogányság visszaállítására nem lehetett sikeres.

Julianust keresztény nevelésben részesítették. Sokat foglalkozott teológiával, sőt, egyházi lektor volt. Tizennyolc éves korában azonban meg akarta ismerni a pogány múltat is. 351-ben elhárította, hogy szakít a kereszténységgel. Konstantin 354-ben összeesküvés vádjával kivégeztette Julianus bátyját, Gallust, Julianust meg a galliai határokról küldte csapataival. A légiók császárrá kiáltották ki 360-ban Juliánt, aki ezzel a birodalom egyeduralmódója lett, és 361-ben nyíltan a pogányság oldalára állt. A pogányok reményei feléledtek. Nagy Konstantin halálhírére a pogány tömeg darabokra szaggatta Alexandriában az ariánus püspököt.

Julianus nem akart vértanúkat csinálni a „Galileai” híveiből, hanem érvekkel akart hatni rájuk. A pogány templomok helyreállítására vonatkozó rendelkezései azonban felszították a keresztények dühét. A keresztény csoportok lerombolták néhány pogány templomot. Válaszul Julianus bezáratta az antiochiai keresztény katedrális.

363-ban Julianus hadjáratot tervezett a perzsák ellen. Meg volt győződve arról, hogy benne Nagy Sándor szelleme testesült meg. Meg akarta nyerni a zsidók jóindulatát. Arra számított, hogy a zsidók ugyanúgy támogatni fogják őt hadjárata során, mint hajdani nagy példaképét, akinek mutatták az utat a keleti hadjáratok során. Megígérte a zsidók-

nak a jeruzsálemi templom újjáépítését. Az újjáépítés tervét összekapcsolta egy területileg is önálló zsidó tartomány felállításával. A palesztinai zsidóság azonban lanyha érdeklődést mutatott a császár tervei iránt. A jeruzsálemi templom újjáépítésének folytatását végül földrengés hiúsította meg, melyben a keresztények és pogányok egyformán égi jelet láttak.

A császár rendeletet bocsátott ki, melyben megtiltotta, hogy keresztény rétorok nyilvános iskolákban tanítsanak. A keresztények vonuljanak vissza templomaikba – mondotta –, ott magyarázzák Mátét és Lukácsot. Ez az intézkedés nem nyerte el a pogányok tetszését sem. Felháborította a rendelet az olyan keresztényeket is, mint Nazianzi Szent Gergely, aki legalább annyira értett a klasszikusokhoz, mint bármely pogány kortársa.

Julianus mint pogány pontifex maximus hozzálatott a pogányság újjászervezéséhez, ám ezt csak a keresztény minta figyelembevételével tudta végrehajtani. Különbben nem lett volna versenyképes a pogányság a keresztény egyházzal szemben. A császár pogány „hittankönyvet” íratott *Az istenek és a világ* címmel. Érseki jogokkal ruházta fel a pogány főpapokat. Jó példa adására kötelezte őket, tiltotta nekik a parázna színelőadások, kocsmák látogatását. Előírta számukra a rendszeres prédikálást, a karitatív tevékenységet. Mint mondta, zsidó koldust nem lehet látni, az „istentelen galileaiak” pedig nemcsak saját szegényeiket, de a pogányokat is támogatják. A magas rangú állami hivatalnokoknak nem volt szabad fegyveres kísérettel a templomokba bevonulni. Ez a keresztény templomokban sem volt szokás.

Pogány kortársai értelmetlennek ítélték Julianus kísérletét. Julianus kísérlete megbukott, de vallásos tartalmú beszédeit a pogányok sokáig „lelki olvasmányként” forgatták, a haldokló pogányság szentjének tekintették őt.

Amikor Liberius pápa 366-ban meghalt, kitört a viszály a pártok között, mindegyik megválasztotta jelöltjét a római püspöki székre, Ursinus és Damasus személyében. Végül Damasusnak sikerült birtokba vennie a pápai széket.

A kezdeti nehézségek után I. Damasus pápa jelentős munkába kezdett. Díszítette Róma templomait, epigrammá-

kat vésetett a vértanúk és pápák sírjai fölé. Szent Jeromost megbízta a latin Biblia szövegének átjavításával. Szeretne volna elérni, hogy a római előkelőségek ne tekintsék úgy a kereszténységet, mint ami összeférhetetlen a rómaisággal. Azért ékesítette a keresztény bazilikákat, a vértanúk sírjait, mert az alapító apostolok jelentőségét kívánta hangsúlyozni, kiemelve, hogy a város igazi dicsőségét nem pogány, hanem keresztény múltjának köszönheti. Az apostolfejedelmek pártfogása alatt Róma biztonságosabban érezheti magát, mint a régi istenek oltalma alatt. Damasus volt az első olyan pápa, aki írásaiban használta az *apostoli szék* kifejezést.

Ekkor kezdik viselni a püspökök a rangnak megfelelő jelvényeket, a pásztortobot, a mitrát, esetleg a palliumot is. A gyűrű a VI. századtól kezdve általános jelvény. Ciprián korától kezdve használtak a püspökök olyan kifejezéseket egymás megszólítására, mint a *öszentsége, öboldogsága*. Galliában kezdett elterjedni a megkülönböztető ruhadarabok viselése a liturgiában. Ez addig nem volt szokás, I. Celesztin pápa 429-ben írt levelében meg is róttá a galliai klérust a bántó újítás miatt.

Az egyik dalmáciai püspök híres volt fényűző vendégeskedéseiről. Pompás lakomáit azzal igazolta, hogy így több embert tud vonzani. Ez aszkéta Szent Gergely erre csak azt jegyezte meg epésen: azt hiszi talán, minél mélyebbre süllyed, annál több halat fog fogni.

A provinciák keresztény lakosságát a császárok előnyökhöz juttatták. Palesztinában tömegesen vették fel a keresztiséget, mert így római állampolgárságot nyertek.

390 körül végleg megszilárdult Milánó püspökének befolyása. A császári kancellária ettől kezdve ontotta a pogányság ellen hozott rendeleteket, aminek hamarosan meg is lett a hatása. Keresztény tömegek lerombolták a Szerapisz-templomot Alexandriában, Theophilosz pátriárka vezetésével. A város génuszának templomát kocsmává alakították. Ízisz kultuszát Egyiptomban Alexandriai Kürillosz azzal ellensúlyozta, hogy két népszerű egyiptomi szentnek, Kürosznak és Joannésznek az ereklyéit vitette oda. Athénben Mária-templommá alakították át a Parthenont.

Alexandriában a Szerapeion lerombolása után már a vallási türelmetlenség légköre uralkodott. A műveletlen, fanatikus szerzetesek egyes csoportjai kétes értékű „munkát” végeztek ezen a téren.

(Folytatjuk)
Gaál Jenő SVD

IMASZÁNDÉK

Szeptemberre

Afrika fiataljaiért; hogy az afrikai kontinens fiataljai tanulhassanak és dolgozhassanak saját országukban.

Afrika jövője a helybeli ifjúságtól függ. Meg kell őket védeni a „gyarmatosítás” új, lelkiismeretlen formáitól. Ilyenek például a mindenáron elérendő siker, gazdagság és hatalomszerzés hajszolása, a fundamentalizmus, a vallás eltorzított használata, valamint az egyéneket és családokat romboló új ideológiák. A leghatásosabb védelem a káros életstílusok kísértései ellen a megfelelő nevelés biztosítása. A jó nevelés abban is segít, hogy legyőzi az igazságtalanság és az erőszak mentalitását, valamint a faji és törzsi torzsalkodásokat. Szükséges az olyan nevelés biztosítása, amely megtanítja a fiatalokat a kritikus gondolkodásra és növeli bennük az erkölcsi értékek nagyrabecsülését. A nevelés fontos része a tanulók lelki gondozása. Mind a katolikus iskolákban, mind az állami iskolákban, a tanulmányok mellett, biztosítani kell az Evangélium hirdetését.

Ferenc pápának az Afrikai és Madagaszkári püspöki konferenciák képviselőihez 2015. február 7-én intézett beszédéből

„GEOPOLITIKAI PÁPA”

Bemutatták Rómában a Limes olasz geopolitikai folyóirat legfrissebb számát, amelyet teljes egészében Ferenc pápa egyháza jelenlegi körülményeinek szenteltek.

„Erősen geopolitikai és projekt-ellenes pápa”. Így jellemezte Ferenc pápát Lucio Caracciolo, a Limes folyóirat igazgatója az új szám bemutatóján július 25-én.

„Ferenc és az egyház helyzete” címet viseli a Limes legfrissebb száma, amely áttekinti a Szentszék geopolitikáját, Ferenc pápa egyháznak geopolitikai távlatait és jelenlegi körülményeit állítva a középpontba. „Elsősorban nem Ferenc pápa személyét akartuk elemezni, aki megszabadította az Egyház körüli vitát a tabuktól és a beidegződésektől, hanem történelmi helyzetét” – mondta a Limes igazgatója.

„Az egyház geopolitikai vetülete nagyon világos: a pápa a világban levő nyílt sebeket akarja megérinteni és ezt útjain keresztül teszi. Jelen akar lenni a legnehezebb helyszíneken, ahol a sebek a legnagyobbak, mint pl. Mexikóban vagy Afrikában” – hangsúlyozta P. Spadaro, a Civiltà Cattolica folyóirat igazgatója.

VR

ÚT AZ EGYSÉG...

(Folytatás az 1. oldalról)

Nehéz megbocsátani, mert haragot és neheztelést hordozunk a szívünkben, de az Úr követeli a megbocsátásunkat. Ez arra utal, mintha Jézus kommentálása lenne a Miatyánk imádság egyetlen eredeti magyarázata és Ferenc pápa idézte a hegyi beszédből az Úr Jézus szavait: „Ha megbocsátjátok az embereknek, amit vétettek ellenetek, mennyei Atyátok is megbocsát nektek. De ha nem bocsátok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket” (Mt 6,14–15). Isten megszabadítja a szívünket minden bűntől, minden bűnt megbocsát. (...) Mindenki akkor lesz új teremtmény, amikor elnyerve az Atya megbocsátását, elkezd szeretni a testvéreit. A megbocsátás jóvá alakítja a rosszat, a megbocsátás révén tudjuk a szembenállások és szakadások után egymást testvérként felismerni. A mennyei Atya boldog, amikor azt látja, hogy a gyermekei szeretik egymást – zárta homíliáját Ferenc pápa a Genfben tartott szentmise során.

Vatikáni Rádió

ELŐRELÉPÉS MINDSZENTY BÍBOROS BOLDOGGÁ AVATÁSA ÜGYÉBEN

A Szentek Ügyeinek Kongregációja Mindszenty bíboros ügyében június 14-én megtartotta a teológus tanácsosok ülését, úgynevezett különleges kongresszusát, mely szakmai alapon vizsgálta és értékelt az életszentség megvalósulását a hercegprímás életében.

Habsburg-Lotharingiai Mihály főherceg, a Magyarországi Mindszenty Alapítvány elnöke ezzel kapcsolatban az ülés előtt a Magyar Hírlapnak így nyilatkozott: „Mindszenty bíboros boldogáavatási eljárása jól halad, hosszas egyházmegyei és római vizsgálat után a 2016. év végére elkészült az ügy szakmai összesítése, az úgynevezett *Positio*, amit ma a Szenttéavatási Kongregáció teológus szakértői kifejezetten az életszentség megvalósulása szempontjából fognak értékelni. Kedvező elbírálás esetén belátható időn belül a Szentatyá elé kerülhet Mindszenty bíboros ügye. Mi nagyon bízunk a minősített többsé-

get igénylő pozitív döntésben, hiszen a hercegprímás életét különleges módon jellemzi az Egyházzal és népehez való hűség, a keresztény hit védelme, a felelősség- és áldozatvállalás, és ez a ragyogó életpélda ma is nagyon sokakat megérint, inspirál. Nagyon sokan várják a döntést és a római eljárás további fontos lépéseit, hiszen Egyházunk és népünk lelki gazdagodását szolgálja Mindszenty bíboros mielőbbi boldoggá avatása, imádkozunk ezért mindnyájan!”

Az ügy római posztulátorának tájékoztatása szerint az ülésen egyhangú pozitív döntés született, a teológus tanácsosok nagy elismeréssel szóltak és szavaztak Isten szolgája Mindszenty József bíboros életszentségéről és személyéről.

Ezt követően kerülhet sor a Szentek Ügyeinek Kongregációja bíborosainak és püspökeinek rendes ülésére, mely a teológus kongresszus szakmai

értékelésére alapozva fogalmazza meg azt a testületi véleményt, melyet a kongregáció bíboros prefektusa terjeszt majd a Szentatyá elé, aki elrendelheti a hősies erénygyakorlásról szóló dekrétum kihirdetését. Ezután Isten szolgáját Tiszteletreméltónak nevezhetjük, és ha elismerésre kerül a közbenjárására történt és egyházmegyei szinten már kivizsgált csodásnak tűnő gyógyulás is, akkor kerülhet sor a boldoggá avatásra. Imádkozunk erre a közös szándékra!

Istenünk, te Mindszenty József bíborost arra választottad ki, hogy az üldöztetés idején mindhalálig hűséges főpásztor legyen: az igazság és a szeretet tanúságtevője. Hívó néped öröme add meg, kérünk, hogy őt mielőbb Egyházunk szentjei között tisztelhesük. Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Kovács Gergely/
Magyarországi Mindszenty Alapítvány

„HOL ISTEN, OTT SZÜKSÉG NINCSEN”

Bérmálás és elsőáldozás Münchenben

Újra díszbe öltözött a müncheni Szent Erzsébet-templom június 17-én. Ahogy azon az első pünkösdön Krisztus tizenkét apostolára szállott le a Szentlélek, úgy ezen a napsütéses délelőttön tizenhét fiatal hajtott fejet az oltár előtt, hogy befogja a Szentlélek ajándékát.

A szertartást vezető Cserhádi Ferenc, a külföldi magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergomi-budapesti segédpüspök is felidézte, hogyan töltötte be a Szentlélek az apostolok szívét, akik ezáltal hivatásuknak érezték, hogy oszto-gassák a hit, remény és szeretet ajándékait. A püspök úrnak mindegyik bérmálkozóhoz volt egy-egy személyes szava.

Cserhádi püspök a müncheni bérmálkozókkal

A szentmise végén az Imakör vezetője egy fakeresztet ajándékozott a bérmálkozóknak és egy régi, szép házi áldással búcsúzott tőlük:

*Hol hit, ott szeretet,
Hol szeretet, ott béke,
Hol béke, ott áldás,
Hol áldás, ott Isten,
Hol Isten, ott szükség nincsen.*

A híveket a misszió épületében állófogadás várta, ahol a bérmálkozók dalokkal és versekkel tették ünnepélyessé ezt a jeles eseményt, Szarvas Erzsébet lelkipásztori munkatárs vezetésével.

Egy kis eszem-izsom – töltött káposzta és jó bor – zárta ezt a gyönyörű napot.

*

A müncheni Szent Erzsébet-templomban június 10-én tizenegy gyermek nyitotta meg szívét Krisztus Urunk befogadására. A felejthetetlen lelki töltet mellett a gyönyörű idő, a csodálatos virágok és az ünneplőbe öltözött egyház-

község is hozzájárult ahhoz, hogy örömvasárnap legyen ez a nap a gyerekek és hozzátartozóik számára.

A tizenegy elsőáldozó gyereket Szarvas Erzsébet, a Müncheni Katolikus Egyházközség lelkipásztori munkatársa készítette fel.

A sikeres felkészítést és felkészülést az is bizonyította, hogy a gyerekek maguk is tevékenyen részt vettek, olvastak, verset mondtak és énekeltek a szentmisén, ami így volt szép és kerek egész velük, az ő közreműködésükkel.

Megható volt, amint megilletődve vették át első, személyre szóló imakönyvet az imakör vezetőjétől, aki nagy szeretettel köszöntötte őket.

Reméljük, hogy a maguk módján ők is megérezték, megélték Jézus Urunk jelenlétét, és igazán találkoztak Vele!

Meyle Éva
a HMI tanára, München

MÜNSTERI NEMZETISÉGI ZARÁNDOKOK MAGYARORSZÁGON

A németországi Münsteri Egyházmegye nemzetiségi katolikus közösségeinek és misszióinak plébánosai és segítői zarándoklaton és tanulmányi úton vettek részt Magyarországon június 18. és 23. között.

Az út célja hazánk kultúrájának, hitéletének és szépségének megismerése volt, és találkozás az itt élő nemzetiségi közösségek segítőivel. A többnemzetiségű zarándokcsoportot – az afrikai, horvát, lengyel, olasz, magyar, román, spanyol, ukrán és vietnami missziók vezetőit – elkísérte Stefan Schohe, a német püspöki konferencia titkárságának külföldiek lelkipásztori ellátásáért felelős igazgatója és Franz-Thomas Sonka, a Münsteri Egyházmegye nemzetiségi katolikus hívei lelkipápasztornak felelőse.

Őrzik anyanyelvi, nemzeti, hitbéli identitásukat

A résztvevők közül sokan még sohasem jártak Magyarországon, így most nagy érdeklődéssel keresték fel hazánk történelmi, egyházi és kulturális nevezetességeit, az Országházat, a budai várat, a Hősök terét, a Városligetet; Székesfehérvárt, régi királyi városunkat, benne a megújuló székesegyházat, a püspökséget és a királyi bazilika romjait, illetve a Tihanyi Bencés Apátságot.

A zarándoklat erőforrása a mindennapi szentmise volt, melyeken a többnyelvű közösség egy szívvel és lélekkel ünnepelt. Szentmisén vett részt a csoport Budapesten a Szent István-bazilikában, a budavári Nagyboldogasszony-templomban és a Sziklatemplomban, továbbá Tihanyban. Esztergomban a Nagyboldogasszony- és Szent Adalbert-főszékesegyházban Cserhádi Ferenc, a külföldi magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergomi-budapesti segédpüspök mutatott be szentmisét.

A liturgia után jó hangulatú találkozásban volt részük a püspökkel a Szent Adalbert Központban. A beszélgetés ráirányította a figyelmet arra, hogy milyen fontos, hogy mindenki a lakóhelye szerinti nemzetbe beilleszkedve, de a maga anyanyelvén tudjon aktívan bekapcsolódni az Egyház közösségébe és imádkozni, megőrizve anyanyelvi, nemzeti és hitbéli identitását.

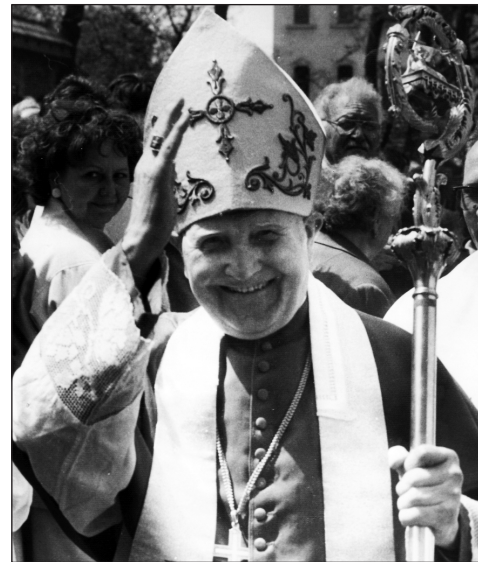
A Magyarországon élő nemzetiségi közösségek segítőivel találkoztak Budapesten, a Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házban. A horvát, német, olasz és spanyol közösségekben szolgáló atyákkal és segítőikkel a Németországból érkezett vendégek megosztották tapasztalataikat, örömeinket és gondjainkat.

A zarándoklat ünnepi szentmisével és magyaros vendéglátással zárult a Baross Gábor telepi Jézus Szíve-templomban és plébánián. „Egy másik nép és nemzet, egy másik ember megismerése Istenhez is közelebb visz, az Ő ismeretét gazdagítja és mélyíti” – szerepel a beszámoló végén. **Simon Péter** münsteri magyar plébános/ Magyar Katolikus Misszió

DOKUMENTUMFILM KÉSZÜL JAKAB ANTAL PÜSPÖKRŐL

Jakab Antal segédpüspökként és megyéspüspökként a kommunizmus idején közel két évtizeden keresztül volt az erdélyi katolikusság sokat küzdő, megbecsült főpásztora. Életét, papi és főpásztori munkásságát a Jakab Antal Keresztény Kör könyvekben már feldolgozta, szellemi hagyatékát úgyszintén. Sok más kezdeményezés mellett nevét viselő díjat alapítottunk és szűk tíz év alatt világszerte több száz megemlékezést szerveztünk a tiszteletére. Éppen itt volt az ideje, hogy a hitvalló püspök életének és életművének a filmes feldolgozása is megtörténjen, ami ez év tavaszán el is kezdődött.

A dokumentumfilm megvalósításához mindenképp támogatásra volt szükség és a filmkészítés területén jártas, megbízható szakemberekre, akik szerény költségvetés mellett is hajlandók a kivitelezés nem kis munkáját elvállalni és lelkiismeretesen teljesíteni. Hosszú előkészület után benyújtott kérelmünket a Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alap pozitívan bírálta el és támogatásáról biztosította a filmet. Műtán erről tudomást szereztünk, olyan alkotókat kerestünk, akik helyben – Székelyföldön – élnek, ismerik a terepet, a történeti hátteret, a szereplőket és akikkel már van munkakapcsolati tapasztalatunk. Így kértük fel a feladatra az EPI INFO Companyt és személy szerint Csúcs Máriát és Csúcs Pétert, az MTVA csíkszeredai tudósítóit, akik valóban minden igyekezetükkel azon vannak, hogy az elképzeléseinknek megfelelő film szülessen.

Jakab Antal püspök

Szándékunk szerint bemutatjuk Jakab Antal püspök életútját születésétől a haláláig, kicsit alaposabban körüljárva a gyermekkorát, a római tanulmányait, a teológiai tanári és a titkos ordináriusi idejét, a tizenhárom börtönévet. Az igazán nagy hangsúlyt természetesen a főpásztori idejére helyezzük, azon belül is leginkább a küzdelmeire szeretnénk kitérni, arra, hogy hogyan talált megoldást a diktatúra idején a templomok építésére és javítására, a gyulafehérvári teológián az állam által erőltetett létszámkorlátozásra, hogyan kezelte a politikai fordulatot, miként érte el, hogy utódja magyar ajkú legyen és így tovább. Ötvenhárom perc nem ad lehetőséget arra, hogy mindent kellő részletességgel szóba hozzunk, bizonyos életmozzanatokat csupán megemlítünk, azt viszont nagyon szeretnénk, hogy Jakab Antal püspök életének és tevékenységének fő sarokpontjait a néző alaposabban is megismerje, és ez a viszontagságos, szenvedésekkel tele életút és a mégis mindig hittől, akarástól, bizakodástól és mosolytól sugárzó emberarc kristálytisztán kirajzolódjék számára.

Forgatás céljával minden olyan helyszínt felkeresünk, ahol Jakab Antal élt, szolgált vagy amelyhez valamilyen élet-esemény köti. Szülőfalujában, Kilyénfalván már kétszer volt forgatás, első papi szolgálati helyén, Ditróban és Gyula-

fehérváron is járt már a stáb. Forgattak Gyergyószentmiklóson és Csíksomlyón is. Szeptemberben Búzásbesenyőt keressük fel, ahol Jakab Antal a börtönből való szabadulása után szolgált, majd Hajdúnánás következik, ahol az első világháború idején a Jakab család, székelyek ezreivel együtt, menekülésként élt és ahol a kis Antika az elemi iskola második osztályát végezte. Az év hátralévő részében minden otthoni helyszínen megtörténik a forgatás, februárban pedig, a püspökké szentelés évfordulóján annak helyszínén, Rómában forgatunk. Az azt követő két-három hónap alatt már csak pótforgatásokra kerül sor, ebben az időszakban a szerkesztés, a vágás, a film befejezése lesz a legfőbb feladat.

Jövő év kora nyaráig ugyanis – a támogatási szerződésben foglaltak szerint – a filmnek el kell készülnie. Reményeink szerint 2019. június-július körül meg tudjuk tartani a díszbemutatókat Csíkszeredában és Gyergyószentmiklóson. Ezt további vetítések követik majd, és abban is reménykedünk, hogy a filmet később talán a köztelevízió is levetíti. Tervezzük, hogy a filmet hosszabb távon DVD-n is elérhetővé tesszük. De ez valóban a távolabbi jövő – egyelőre vár ránk annak a nem kis vállalásnak a gyakorlati megvalósítása, hogy a filmkockák méltók legyenek Jakab Antal püspök emlékéhez.

Varga Gabriella, Vencser László

ELSŐÁLDÓZÁS ÉS BÉRMÁLKOZÁS A FRANKFURTI MAGYAR KÖZÖSSÉGBEN

Márfi Gyula veszprémi érsek és Takáts István érseki kancellár volt a frankfurti magyar plébánia meghívott vendége június 9-én és 10-én, amikor a közösség fiataljainak elsőáldozását és bérmálását tartották.

Az ünnep június 9-én, szombaton a bűnbánati liturgiával kezdődött, melynek keretében Takáts István szolt az egybegyűltekhöz, főként a fiatalokhoz. A bevezető gondolatok után Márfi Gyula érsek, Takáts István érseki kancellár, valamint Takács Pál plébános gyóntatott, miközben a szülők elmékedéseket olvastak fel, amit énekek követtek.

Másnap, június 10-én volt a bérmálás és az elsőáldozás. Idén három gyermek lett elsőáldozó, hét fiatal és két felnőtt pedig bérmálkozó. Utóbbi különösen nagy öröm volt a

közösség számára, hiszen ez volt az első alkalom, hogy felnőttek is bérmálkoztak a plébánián.

A plébánia vendégei hétfőn Limburgba utaztak, ahol – kulturális programot követően – Heribert Schmidttel, a más anyanyelvű közösségek referensével találkoztak.

Veszprémi Főegyházmegye

Márfi Gyula érsek bérmált Frankfurtban

Gyerekeknek

A GELLÉRT-HEGY LEGENDÁJA

Hamarosan kezdődik az új tanév. Nem tudom, Te hogy vagy vele, de én gyerekkoromban mindig kettős érzéssel vártam augusztus végét, szeptember elejét. Egyrészt sajnáltam, hogy vége a gondtalan nyári napoknak, a felhőtlen vakációnak, másfelől vártam már a találkozást az osztálytársakkal, hogy megoszthassuk egymással a szünidőben szerzett élményeket. Sőt, még egy-egy tanárunk is hiányzott a több hónapos iskolaszünet végére...

Mert bizony a rátermett, lelkiismeretes, elhivatott tanítóként rajonganak a gyerekek, még azok is, akik „úgy általában” ki nem állhatják az iskolát. Ilyen nevelő lehetett hazánk, Magyarország egyik legelső pedagógusa – még ha akkoriban, Szent István korában nem így nevezték az oktatókat, és abban az időben még csak kevesek kiváltsága volt a tanulás lehetősége. Szent Gellért püspök (akire szeptember 24-én emlékezik Egyházunk) első királyunk fiának, Szent Imre hercegnek volt a nevelője, s hogy feladatát kitűnően végezte, arra a legjobb bizonyíték a tragikus fiatalon elhunyt Imre szétszerege. Az Itáliából származó Gellért Székesfehérváron, Nagyboldogasszony napján találkozott Szent István királlyal, akire olyan nagy

hatással volt, hogy rögtön felkérte fia nevelőjének. Az kis Imre herceg ekkor nyolc éves volt (mondhatnánk: kisiskolás korú), és innentől fogva hét éven át nevelte Gellért az esztergomi királyi palotában.

Szent Gellért püspök emléke ezer év után is él hazánkban. Ha van lehetőség Budapestre utazni, akár a jövő évi nyári szünidő alkalmával, mindenképp érdemes felkeresni a budai Duna-part felől hirtelen kiemelkedő sziklás hegyoldalt, amelynek a neve: Gellért-hegy. Nevét a szent püspökről kapta, aki ezen a helyen halt vértanúhalált. Gellértet lázadó pogányok támadták meg, középkorban zúdították rá, hozzákötötték egy szekérhez és letaszították a később róla elnevezett hegyről. A hegy „gyomrában” található a különleges Sziklatemplom, az egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend, a pálosok temploma. Érdemes betérni ide is szentmisére!

Ha nehéz szívvel is kezded meg az új tanévet, gondoldj arra, milyen jó, hogy olyan kiváló tanáraid vannak, akikre fel lehet nézni mint példaképekre. Ahogy Szent Imre herceg is felnézett Szent Gellért püspökre.

Kovács Péter

MÜNCHENI MINISTRÁNSOK
LELKI HÉTVÉGÉJE

A Münchener Magyar Katolikus Egyházközség ministránsai lelki hétvégén vehettek részt július elején, melyről a közösség egyik tagja, Gramling Olivér küldött élménybeszámolót.

A müncheni főpályaudvaron találkoztunk péntek délután tizenöt ministránstársammal. Úti célunk Teisendorf volt. Amikor megérkeztünk, elfoglaltuk szobáinkat és megvacsoráztunk. Vacsora után játszottunk és összeültünk, hogy megismerkedjünk egymással, mivel társaink nemcsak Münchenből érkeztek, hanem Erdingből és Rosenheimből is.

Másnap reggel reggeli után lelki foglalkozások következtek. Ennek keretében megismerkedtünk Szent Margit életével, a szentmise válaszait gyakoroltuk, megnéztünk egy rövid tanító videofilmet, illetve készültünk a másnapi szentmisénkre, gyakoroltuk az énekeket, elosztottuk, kik olvassák a könyörgéseket és szentleckét. Ebéd után kirándul-

tunk Salzburgba. Sétát tettünk az óvárosban. Megtekintettük a csodálatos dómot, Mozart szülőházát és a Mirabell kastélyt. Vacsora előtt még maradt időnk egy kicsit játszani.

Másnap reggel reggeli után összehajoltunk, mert el kellett hagynunk szobáinkat, majd szentmisén vettünk részt a hotel kápolnájában. Ezután a kisebbek kedvéért átismételtük, hogy hogyan kell ministrálni, illetve hogyan kell egy ministránsnak helyesen viselkedni. Ebédig még maradt egy kis időnk és így játszhattunk. Ebéd után elmentünk a faluba, ahol nagyon finom olasz fagyaltot ettünk. Visszatérve szállásunkra még búcsúzóul egy kicsit játszhattunk, majd magunkhoz vettük csomagjainkat és elindultunk a pályaudvarra. Gyorsan eltelt ez a hétfő. Nagyán köszönjük a kirándulást Erzsi néninek és János atyának!

Gramling Olivér, müncheni ministráns

LENNI NEKED ZWANZIG RAPPEN?
– AVAGY ÉDES ANYANYELVÜNK

Nyár. A nyaralások szezonja. Eszembe jut egy réges-régi történet, az akkori emigráció magyar változatáról.

Svájcban nyaraltunk, az olasz részen, Tessinben. Kirándulgattunk egyszer a Lago Maggiore fölé magasodó hegyi faluba, Roncoba. Felkúszva a szerpentin kanyarjain a fönti kis térre tettük le az autót. Fiatalember szomszédunk éppen a parkoló órájával bajlódva szól már távolabbi társának: „Lenni neked zwanzig rappen?” Meglepett. Nézem kocsija rendszámát, német, mint a miénk. Kérdem németül:

– Honnét valók vagytok ezzel a magyarsággal?

– Hosszú történet.

– Mondd, hallgatom, érdekel.

– Apáink, a két fiatal testvér, a forradalom után disszidáltak. Az osztrák elosztónál a kontingens arányában az övét Svájcba, az enyémet Németországba irányították. Az élet rendje szerint megnősültek, az ő apja olasz lányt vett el, az enyém németet. Apáink szorgosan dolgoztak, kellett a pénz az új

hazában a családra, anyáink neveltek, tőlük tanultunk beszélni, otthon is az anyanyelven beszélgettünk, ők olaszul, mi németül. Az iskolában a nemzeti nyelv mellé ő franciát, én az angolt kaptam.

Amikor eljött a látogatások ideje, észre kellett vennem, nem értünk szót egymással az unokatestvéremmel. Mit lehetett tenni? Előszedték azt a töredékes nyelvet, amelyet egyikünk sem tanult, csak éppen kisgyerek korunkban az asztal alatt játszva hallottunk, amikor apáinkhoz magyarok jöttek látogatába, és vagy kártyáztak, vagy iszogattak fölöttünk az asztalnál. És beszéljük még mindig magunk között. Ha nem is szép, de legalább ezzel megértjük egymást.

Igen. Magyar sorsok az emigrációban. Ők így, ha kényszeredetten és hiányosan, a maguk módján mégis ápolják nyelvünket, amelyet még anyanyelvüknek sem mondhatnak, mert ugye az „apanyelv” fogalma nem honosodott meg szóhasználatunkban...

Misch Sebő, Neuweiler (Németország)

KERESD A BÉKÉT!

Nemzetközi ministránstalálkozó Rómában

Rómában tartották július 30. és augusztus 3. között a nemzetközi ministránstalálkozót, amelyen több mint 60 ezer fiatal vett részt. Magyarországról mintegy 1200 ministráns érkezett az Örök Városba.

A 12. Nemzetközi Ministránsszarándoklat központi eseményén, Ferenc pápa és a fiatalok találkozásánál Német László nagybecskereki megyéspüspök, a Nemzetközi Ministránsszövetség és a Nemzetközi Ministránsszarándoklat elnöke köszöntötte az egyházfőt. Beszédéből az alábbiakban közlünk részleteket:

Szentatyá, nagy öröm számunkra, hogy itt, Rómában találkozunk önnel. Köszönjük, hogy ma, Szent Ignác, a Jézus Társasága alapítójának liturgikus napján fogadott minket. Mi, a világ tizenkilenc országából érkezett ministránsok, zárándokként jöttünk el Rómába, hogy megéljük a minket határtalanul szerető Isten tapasztalatát, szeretetközösségben egymással és önnel, Szentatyánk. Zárándoklatunknak, az oltárszolgák tizenkettedik nemzetközi zárándoklatának mottója a következő: „Keressd a békét, és járj a nyomában!”. Ez mindannyiunk számára életre szóló feladat. (...)

Ma Európában csaknem mindenütt békében élünk. Nagyon gyakran úgy fogadjuk el ezt a békés állapotot, mint egy teljesen normális, szinte magától értetődő tény. És milyen szép lenne, ha a békés élet a világ minden részén ilyen természetes lenne! Sajnos, békében élni a világ számos térségében csak egy vágy, mély sóvárgás.

Mindannyiunk szívében él ez a vágy a békés életre. Ez az előfeltétele a jó és teljes életnek. Szeretnénk komolyan venni ezt a béke iránti vágyat, amely szívünkben és mások szívében él, és szeretnénk bátran követni ezt a szándékunkat. Ahhoz, hogy ezt tegyük, szükségünk van nyílt szívekre, olyan szívekre, amelyek értékelik a különbözőségeket, amelyek szeretetteljesen ta-

lálkoznak olyan emberekkel, akik másnyelven és másképpen gondolkoznak. Itt, Rómában megpróbáljuk gyakorolni annak művészetét, hogy szívünket bátran nyitva tartjuk a találkozók során, az imában, a közös játékban és az eucharisziában, amelyben intenzíven arra törekszünk, hogy megtapasztaljuk Isten irántunk és minden ember iránti végtelen szeretetét. Így itt, Rómában akarjuk megtenni kis lépéseinket a világ békéje felé. (...)

Elhoztuk önnek, Szentatyánk az ajándékokat, amelyeket most szeretnénk bemutatni, közös esténk kezdetén. Az első egy zárándokkarkötő, különböző kis kitűzőkkel – ezek a mi színes közösségünket jelképezik, különböző országokból az oltár körül: a mi szeretetközösségünket önnel, Szentatyánk.

A második egy zárándokkendő, rajta zárándoklatunk mottója: „Keressd a békét, és járj a nyomában!”. Az ön kendője az egyetlen fehér kendő. Személyesen önnek készítettük. Tudjuk, hogy ön milyen sokat tesz a világ békéjéért. Csodálattal tekintünk bátor és mindig konkrét lépéseire. Minden bizonnal ez nem mindig könnyű. Ezzel a kendővel meg akarjuk önnek ígérni, hogy imádkozunk önért, hogy mindig megtaláljuk a helyes utat és a helyes szavakat a világ békéjéért. Fogadja el most, Szentatyá, az ajándékokat a ministránsok kezéből, akik az Egyesült Államokból, Németországból és Ukrajnából érkeztek. Ezzel erőteljes jelét kívánjuk adni annak, hogy békében akarunk élni egymással. Szentatyá, most szeretnénk az önrel való találkozásunkat a béke jegyében folytatni.

Vatikáni Rádió

AZ ERDINGI MAGYAR CSALÁDOK
KÖZÖS KIRÁNDULÁSA

Az idei nyár egyik hétfőjén családjaink nagy része zuhogó esőben indult útnak Miesbach felé. Sokan nem is bíztak a táborúztben, amelyet aztán a gyerekek nagy öröme megcsináltak sikerült meggyújtani egy lelki beszélgetés után.

A szombati reggeli után szentmise következett, a misén gyermekeink olvasták föl a könyörgéseket és volt ministránsunk is. A lelki programot a mise utáni lelki eszmecsere zárta. Rövid kupakutánacs után megállapodtunk a kirándulás útitervében s elindultunk a Spitzingsee felé. Pár perc közös gyaloglás után kettévált a csoport, az edzettebbek egy hosszabb túrára vállalkoztak, a többiek a babakocsival is járható utat választották. Mindkét csapatnak volt kalandja bőven. Néhányan felmásztak egy nem is létező barlanghoz, a másik társaság pedig még a térdépről is lement. A túra végén alig

Lelki beszélgetés és túrázás is volt a programban

pár perces különbséggel értünk vissza a kiindulási helyhez.

Vasárnap reggeli után barkácsolni, bingózni, számháborúzni volt lehetőség mindenkinek. A délelőtt gyorsan eltelt, a csomagolás után korai ebéd következett, majd indultunk is vissza Erding felé, már most várva a következő miesbachi hétfőjét.

Somogyi Ágota, Erding

ÚJ ZARÁNDOKÚT ERDÉLYBEN

A Tasuleasa Social szervezet – amely az utóbbi években számos akcióval és kezdeményezéssel hívta fel magára a figyelmet – egy 950 kilométeres zárándokutat álmodott meg Erdélybe. A híres El Camino mintájára tervezett út egy része még az idén elkészülhet.

Az egyesület július végén jelentette be a Via Transilvanica nevű út létrehozását. A projekt gyulafehérvári bemutatóján a főkoordinátor, Alin Uhlmann Useriu elmondta, hogy idén csak egy 100 kilométeres szakasz készül el vélhetően,

amely Szászrégentől körülbelül Dornaváráig vezet.

A zárándokút a tervek szerint gyalog és kerékpárral egyaránt bejárható lesz, minden huszonötödik kilométernél friss ivóvíz, szállás és étkezési lehetőség várja a zárándokokat. Az útvonal az erdélyi nemzetiségi sokszínűséget is figyelembe veszi.

A szervezet képviselői már most bizakodók: remélik, amennyiben elkészül a teljes, 950 kilométeres táv, évente legalább 200 ezer zárándok vág majd neki.

Keresztény Élet Portál

EMBERT VAGY FOGYASZTÓT?

A politikai demokrácia nem lehet üdörös egy nemzet számára akkor, ha a kultúr-demokrácia nem készíti elő azt. Csak olyan emberek dönthetnek öntudatosan a sorsukról, akiknek megvan ehhez az intelligenciájuk – Klebelsberg Kunó szavai ezek. A száznegyvenhárom éve született gróf – aki nyilván a szeptemberi tanévkezdésről jutott eszembe – azon nem túl nagy számú arisztokraták közé tartozott, akik nemcsak hangoztatták, hanem valóban hivatásuknak tekintették a nemzet szolgálát. Szent István után a tatárjárást követően IV. Béla tiszteletét meg a történelmi emlékezet a második honalapító kitüntető jelzőjével. Egyre inkább azt hiszem, hogy ha beszélhetünk „harmadik honalapítóról”, akkor az talán Klebelsberg Kunó lehet. Ez az előretökélő, tisztességes politikus.

Trianon sokkját követően, amikor Magyarország elveszítette területének két-harmadát és magyar nemzetiségű lakosságának egyharmadát, nyersanyagleőhelyeit, amikor a fojtogató határok mögött az utódállamok hatalmas összegeket fordítottak a fegyverkezésre, akkor ő ötezer tanyasi iskolát és tanítói lakásokat épített, egyetemeket fejlesztett; a tömegsporttól a külföldi magyar intézetek felállításáig, a Magyar Tudományos Akadémia működésének újraindításáig, a szakoktatási rendszer kiépítésétől az ösztöndíjak alapításáig terjedő tevékenységével azt hirdette, hogy lesz magyar feltámasztás. Személyes tekintélye révén a kivért, szegény országban hatalmas összegeket volt képes az oktatás és a kultúra fejlesztésére megszerezni, mert tudta, hogy szellemileg és lelkiileg kell elsődlegesen újjáépíteni az országot. Vezérszeméje volt a kultúrfejlény, amely az ő szemében nem a felsőbbrendűség érzetének hamis gögjét, hanem önmagunk fölemelésének nemes feladatát jelentette.

Kevés idősebb tennivalónk lehet ma annál, hogy emlékezzünk erre a magyar politikusra. Aki láthatóan az egész nemzet felemelkedését, nem pedig szűk társadalmi rétegek mérhetetlen gazdagodását tekintette politikusi feladatának. Aki a tehetség és a rátermettség – nem pedig osztály- vagy éppen vagyoni szempontok – alapján tudta csak elképzelni az oktatási rendszerben végbemenő kiválasztódást. Olyan elitképzést szervezett, amely mögött (és nem alatt!) színvonalas elemi és polgári iskolai hálózat állt. Hittel és józan céltöréssel dolgozott mindezek megvalósításáért.

Jólesik legalább emlékezni rá, hogy Magyarországnak volt olyan kultuszminisztere, aki hitte, hogy nem feltétlen azt kell adni a tömegeknek, amit azok várnak vagy követelnek, hanem azt, amire vágyaniuk kellene. Ez a tiszta fejű és tiszta kezű hivatalnok tudta, amit egyébként minden normális szülőnek és pedagógusnak tudnia kell: hogy az oktatásnak, a nevelésnek, a kultúrának nem az ilyen-olyan igények kielégítése, hanem a magasabb rendű igények felkeltése az igazi célja. Hívó keresztényként azt is tudta, hogy ez nem lehetetlen, és hogy vannak ilyen magasabb rendű igények.

Az általa elképzelt, támogatott oktatás és művelődés eredményei nyomokban még mindig láthatók, minden romboló hatás ellenére – hosszan lehetne sorolni ezeket, amelyek nem értek véget 1989-ben, sőt... A Klebelsberg által elképzelt oktatás és kultúra még felelős polgárt, embert akart nevelni. Az a szisztema viszont, amelyet – egymásnak sűrűn ellentmondó, meggondolatlan (vagy csak annak látszó?) oktatási reformok és kulturális koncepcióváltások következményeként – ma láthatunk, mintha már csak választót, munkaerőt és fogyasztót.

Hogyan lesz ebből magyar feltámasztás?

Kipke Tamás

KERESZT A FALON

Gyerek voltam és így inkább csak halványan emlékszem vissza azokra az időkre, amikor Magyarországon – csakúgy, mint a Moszkva uralma alá kényszerült többi kelet-közép-európai államban – a kereszt lekerült a hivatalok, intézmények faláról. Amikor a 70-es években Münchenben telepedtem le, az állami szervek, így az iskolák osztályaiban, vagy a bíróságok tárgyalótermében is, kereszt lógott a falon. Ezeknek jó része szép csendben azonban lekerült a falakról, miután a Szociáldemokrata Párt balszárnyához tartozó és igencsak vallásellenes Renate Schmidt családügyi miniszter az ezredfordulót követően hadjáratot kezdett a feszületek ellen. Nemrég az új bajor tartományi miniszterelnök, a keresztényszociális Markus Söder – kormányának döntése alapján – elrendelte a kereszt kiügyesztését az állami intézmények falára.

A bejelentés parázs vitát robbantott ki még a saját pártja elnökségében is. De az egyházi vezetők sem értékelték egybehangzóan a döntést. Reinhard Marx bíboros, München-Freising Egyházmegye érseke egy interjúban úgy vélte, hogy Markus Söder intézkedése a plébániák és a családok szintjéig hatol, sok esetben megosztottságot, sőt nyugtalanságot vált ki. A bíboros szerint egy ilyen döntés előtt ki kellett volna kérni az egyházak és a társadalmi csoportok véleményét, de még azokat is, amelyek nem keresztények, és mindannyiuk számára feltenni a kérdést, hogy mi-

lyen üzenetet küld nekünk az az Ember, akit a feszületen látunk. A miniszterelnök a döntést azal magyarázta, hogy a kereszt a nyugati világ önazonosságának, valamint kulturális értékeinek alapvető szimbóluma is. Ezt azonban egyházi körök azonnal visszautasították és rámutattak arra, hogy aki pusztán egy kulturális jelképnek tartja a keresztet, az nem értette meg a lényegét, következésképpen

ez a felfogás Markus Söder kormányának részéről azt jelentené, hogy az állam nevében kisajátítják a feszületet. A bajorországi evangélikus egyház püspöke, Heinrich Bedford-Strohm szintén a kereszt kötelező kiügyesztése ellen foglalt állást, hangsúlyozva, hogy a feszület mindenekelőtt vallási jelkép, és nem lehet csak a nyugati keresztény kultúra szimbólumának tekinteni. Ha más szempontból közelítve, de hasonló szelvényben nyilatkozott a Bajorországban élő muszlimok vezetője, Mohamed Abu El Qomsan, aki leszögezte, hogy a kereszt magától értetődően vallási szimbólum, amelynek kiügyesztése sérti

az állami semlegesség elvét. Nem osztotta ezt a véleményt a bajorországi zsidó hitközségek elnöke, Charlotte Knobloch, aki szerint a migránsok integrálása miatt szükséges normákat és értékeket pontosan meghatározni, az identitást pedig ezeken keresztül megmutatni.

David Berger katolikus teológus nemrég megjelent fejtegetésében rámutatott arra, hogy nem sokáig maradhat betölthetetlen ür egy ország vallási vagy kulturális életében. Németországban most előállt egy ilyen helyzet, amiből kifolyólag választani kell a kereszt vagy a félhold között. A teológust igencsak meglepte, hogy éppen azok szálltak vitába a feszület kiügyesztése ellen, akiktől a legkevésbé sem várta volna senki: a katolikus és protestáns egyház vezetői. Berger szerint ezek a főpapok struccpolitikát folytatnak az iszlámmal szemben, amit megzavarhat a kereszt kiügyesztése. Cikkében Berger kiemeli, hogy az ateizmus üressége a saria előjátéka, ahonnan ugyanis a kereszt eltűnik, ott néhány évvel belül a félhold fog diadalmaskodni, és az emberi jogok, valamint a német alkotmány helyébe a Korán és a saria, tehát az iszlám jogrend lép majd. David Berger arra a következtetésre jut, hogy akinek szívügye a szabadelvű demokrácia és jogállam fennmaradása, annak a keresztet kell választania. Azt a keresztet, ami a mai kereszténység számára a szabadság és az élet szimbóluma.

Vincze András

MINISTRÁLÁS EGYKOR ÉS MA

Ministránsok ezrei zinesítették július 29–augusztus 4. között Róma szent helyeit és utcáit. A 18 országból érkezett 56 ezer résztvevő második legnépesebb csoportja a magyar volt. Amint a nemzetközi találkozó elnöke is magyar: Német László SVD nagybecsereki püspök. A nemzetközi program mottója – „Keresd a békét és járj a nyomában” – arra utal, hogy béke csak a sokszínűség elfogadásával lehetséges.

A ministrálásnak is megvan a maga története. Egykor a kezdő ministránsok nemcsak a latin válaszokkal küszködtek, de a misékönv átvitele az oltár egyik oldaláról a másikra is igazi próbatétel volt. Ezért is jelentett egy kisfiú számára nem kis büszkeséget, ha már

az oltárnál ügyesen szolgálhatott.

A szentmisék ministráns-szolgálatát a 8. századra alakult ki, amikor a résztvevő hívők már nem tudtak latinul és helyettük a ministránsok vették át a miséző pap felszólításaira adott válaszokkal. Ünnepi alkalmakkor felnőtt férfiak, mások a szolgálatra nevelt fiúk lehettek ministránsok. Az egyes közösségek buzgóságát a ministránsok számából és tevékenységéből mérhették le.

A ministránsképzés jó alkalma volt mindig a hitoktatás, vallásos nevelés kiegészítésének, elmélyítésének. Sok papi hivatás indul ebből az oltárszolgálatból. A liturgiában való részvétel, a ruházat, viselkedés, a fiúk nevelésében fontos szerepet játszik.

A II. Vatikáni Zsinat (1962–1965) liturgikus reformja természetesen nagy változást hozott a ministránsok szolgálatában. Egyrészt a lányok is lehetőséget kaptak erre. Másrészt a magyar nyelvű liturgiában a ministráns többé nem a hívők helyett, hanem az ő válaszait, imáit vezetve kap szerepet. A ministránsruhák is különbözőek. De bármilyen ministránsruha a liturgia ünnepélyességét szolgálja.

Ferenc pápával július 31-én találkoztak a ministránsok. Hozzájuk intézett szavait négy nyelven tolmácsolták: angolul, németül, franciául és magyarul. Elsején pedig Ternyák Csaba egri érsek mutatott be velük szentmisét a Loyali Szent Ignác-templomban.

Rosdy Pál

HÓD

Kinek a Kerka, kinek a bunda, kinek a cserép, vagy Kanada és a boldogság jut eszébe, ha meghallja a szót: hód. Az egykori Zala vármegye mai diákjainak, legalábbis azoknak, akik jelentkeztek a június elsejére meghirdetett jubileumi, tizedik Hód-napra, nyilván játékot, természetjárást, találkozást és a visszatérés reményét, az újrakezdés esélyét is jelenti ez a szó.

A Magyar Földrajzi Társaság Zalai Osztálya a nemzeti összetartozás jegyében szervezi meg minden évben az Iklódbördőcéről induló Hód-tanösvény mentén a Hód-napot. Mivel a hód a névadó, így természetesen megemlékeznek arról, hogy a XIX. században itt már szinte kipusztultnak hitt állat lassan visszatért erre a vidékre. A tanösvény tájékoztatója szerint körülbelül 10 család él a Kerkán és a Csertán.

A hód egész Európában védett állat. Elsősorban értékes préré, és a gyógyhatásának hitt hódmirigyé miatt vadászták, de állítólag a húst is fogyasztották. A Nobel-díjas német drámaíró, Gerhart Hauptmann 1893-as tolvajkomédiája, Die Biberpelz – címszereplője miatt is nagyon sok hódnak kellett meghalnia, hiszen ez a rágcáló viszonylag kicsi, hasonló méretű, mint egy kisebb testű kutya. A hód testalkata is mutatja, hogy alkalmazkodott vízi és a vízparti életmódhoz. Az úszását segíti, hogy hátya feszül a hátsó lábának ujjai között, a pikkelyvel borított erős farkának köszönhetően irányítani tudja a mozgását, és ezzel teszi biztonságosabbá a megkapaszkodást. Így mindjárt érthető, honnan kapta nevét a hód farkú cserép.

A „Nagy Brehm”, az állatvilág ma is legismertebb kézikönyve szerint a hódfélék családjának két fajtát szokás megkülönböztetni: a közönségeset és a kanadait. A természetudós leírja ugyan a különbségeket, de lényegében hasonlítanak egymásra. A kis hódok szülessenek bárhol is, gyönyörűek – legalábbis a hódmamának. Ezt már a világhírű Szürke Bagoly, alias Archibald Stansfeld Belaney írta Két kicsi hód című regényében. „A hód mama gyönyörűeknek tartotta kicsinyeit, de az indián bizony csak csúnya kis férgeket látott bennük, nagy, lapátszerű hátsó lábakkal, rövid és kerek kis testükkel, apró gombra emlékeztető orrukkal. Inkább olyanok voltak, mint a pukvhadzsik, a kis erdei manók, akik az indiánok képzelete szerint az erdőben tanyáznak. Valóban olyan kis csúfságok voltak, hogy éppen ezért Nagy Toll roppant aranyosnak találta őket, és végül elhatározta, hogy kiválóan meg fogják felelni játszótársak gyanánt a gyermekeinek.”

A természetkutatóként ismert legenda szerző különösen sokat foglalkozott a hódok életmódjával, szokásaival, de legalább ilyen jól ismerte, élte és élte az indián kultúrát is. Így ez a regény nemcsak a kis hódok, a családjuktól elszakadt, megmentett állatok története miatt lett népszerű, hanem az indiánok miatt is.

Nagy élmény lehet a vígvám közepén égő tűz mellett hallgatni a Nagy Toll meséjét a két kicsi hódról, akik „annyira szerették a két kis indiánt és egymást, mert tudták: mit tesz az: elhagyatottnak lenni, és mit tesz az: boldognak lenni.” Kár, hogy amikor hamvába holt a tűz, a mese is véget ért.

Filip Gabriella

FILMEK – HÍREK – LELKISÉG

Keresztény Élet
PORTÁL NEM CSAK KATOLIKUSOKNAK

www.keresztenyelet.hu

FÁTÓL FÁIG AZ ÖRÖK HAZÁBAN

Emléksorok Kányádi Sándorról

A '70-as évek elején, amikor először jártam Erdélyben barátaimmal hátizsákos turistaként, az egyik székely családnál kaptunk egy bakelit lemezt a szállásadó bácsitól. „Fagyöngy” volt a címe. Rajta *Illyés Kinga*, az erdélyi magyar előadó-művészet emlékezetes alakja erdélyi magyar költők verseiből, mezőségi és csángó népdalokból adott elő egy felejthetetlen válogatást. Emlékszem, este zárt ajtók mögött lélegzetvisszafojtva hallgattuk a közös asztalnál a háziakkal. Kányádi Sándornak a *Fától fáig* című verse is szerepelt a lemezen. Döbbenetes erővel hatott rám e fájdalmas lüktetésű költemény, amely a mese fordulatait imitálva egy kisfiúról szól, aki a rábizott és elkóborolt lovak keresésére indul, s a sötétedő erdőben fától fáig kapaszkodva hallgatózik, merre lehetnek a jószágok, hiszen nélkülik nem térhet haza. Keresése az elveszett otthon, az elveszett haza allegóriája, ahol az elszakított nemzet fiának már csak lopózkodva, fától fáig tagogatózva lehetséges rátalálni az elveszett kincsre, az elveszett otthonra.

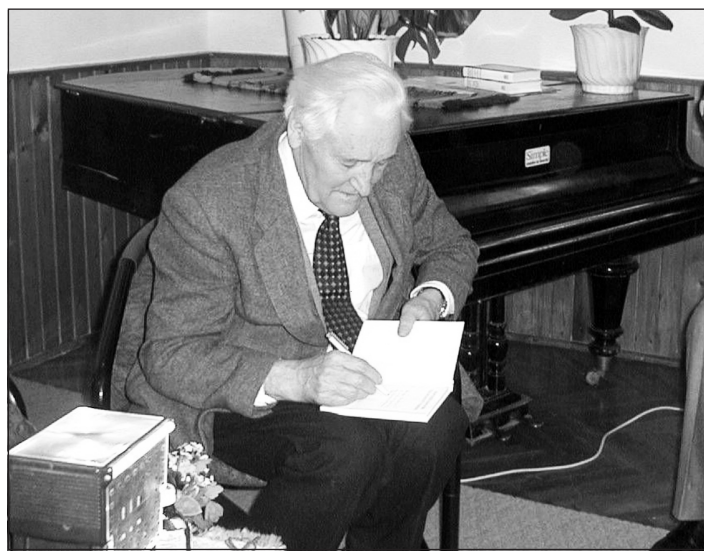
E lemez később bejárta Európát, felkeresve és megszólítva a sokféle szétzóródott magyarságot is. Erdély kiáltása volt, fogódzót kereső kinyújtott kéz, félelemtől remegő, de hitében bátor és magyar. Ez volt az első szívembemerkülő Erdély-élményem és az első ismerkedésem Kányádi Sándorral, aki most már fától fáig kapaszkodó útjának végső állomására ért az Örök Hazában.

Újságíróként később sokszor találkozhattam vele személyesen is, s megfaggathattam költészetéről, politikáról, hitről, hazaszeretetről. Elsőként egy zirci látogatás emléke villan fel, amikor Sándor bácsi egy gyermekeknek rendezett író-olvasó-találkozó vendége volt. Megtapasztalhattuk mély humánusát, s azt, ahogy a legkisebbeket is elvarázsolta percek alatt meséjével, játékos, tréfákkal tűzdelt stílusával. Nagy álmélkodások és kacagások közepette találgatták a kicsinyek versei alapján, hogy hol is kezdődik és „*Meddig tart a rigófütyty*”, s honnan indul „*A mindennapi kenyér*” útja.

A szülőkhöz szólva olykor hamiskás mosollyal intett Sándor bácsi: „*Persze, sokan a sorok mögött politikai szimbolikát és különös összefüggéseket is keresnek...*” A találkozó utáni riportban is kiért erre: „*Csak vers van és nem vers az én szótáramban. Petőfi és Arany korában sem beszéltek felnőtt- és gyermekversekről. Akkoriban még az irodalmi 'gyermekkonfekció' nem volt kialakulva. Egy szövészéken szőtték a kelmét, amiből készült a hátulgombolós és az előgombolós pendely egyaránt. Az én számomra az Anyám tyúkja egyenértékű a Szeptember végén-nel. S Petőfit, Aranyt, a Bibliát is tudom ajánlani bárkinek gyermekolvasmányként is.*”

Ekkor hallottam először azt a történetet, amelynek a csattanóját később szinte szállóigeként idézték Sándor bácsitól: „*a vers az, amit mondani kell*”. E mondat eredetileg egy kisdíaktól hangzott el, mesélte a költő, aki egy falusi író-olvasó találkozón azt kérdezte tőle: „*Mi a vers?*” „*A kérdéstől egészen zavarba jöttem – idézte – s hirtelen visszakérdeztem: 'Mondd meg te, szerinted mi a vers!?' Erre a kisfiú is zavarba jött, s azt*

mondta hebegve: '*a vers az, amit mondani kell*'.” „*Erre, mintha valami távoli, az idők kezdetétől hirtelen ideért fuvallat legyintett volna meg – emlékezett Sándor bácsi a mondat hatására. Mintha Homérosz riadt volna föl bóbiskolásából, s nyitotta volna rám fénytel teli világtalan szemét. Mintha a Gutenberg óta könyvbe*

Egy író-olvasó találkozón Zircen

száműzött versek, poémák egyszerre mind hozzabadultak, pódiumra, képernyőre álltak volna... Igen: *A vers az, amit mondani kell!*”

Nagy élményem volt Sándor bácsi költői ciklusa, a *Vannak vidékek* is, melynek már az *Előhang*-ja is szívbe-markoló emlékképeket idézett fel bennem. A Gryllus-fivérek megzenésítésében a Művészetek völgye „versudvarában” minden évben hallhattuk barátaimmal: „*vannak vidékek gyönyörű / tájak ahol a keserű / számban édessé izesül / vannak vidékek legbelül...*” Nekem nincsenek ugyan erdélyi felmenőim, mégis, ha a Királyhágón, a Hargitán, a csiki havasok vidékén járok, mindig a zalai dombság jut az eszembe, s az én gyermekkori nyaraim anyám, nagyanyám szülőházájában. Az a még szinte érintetlen, szabályozatlan vidék, amelyet hiába keresnek ma már, mert a civilizáció elragadta. De Erdély területén még élnek e természetet alkotta, Isten teremtette vidékek, ahol talán épp' a politikai indítékú mellőzés mentette meg a természetet a kizsárolástól.

Kapcsolson egy alkalommal mélyről feltörő vallomást tett Kányádi Sándor arról, mit jelent számára a haza: „*Bár sokan beszélnek egységes magyar irodalomról, de közben magyar és határon túli irodalmat kiáltanak. Én vallom, hogy csak magyar van és nem magyar, nincs 'határon túli magyar'! Mert a magyarság összetartozása határok feletti. A világon bárhol is éljenek magyarok, ők is a nemzet tagjai – határtalanul.*”

Az anyanyelvapótlásról és abban a Kárpát-medencei magyar iskolák feladatáról pe-

dagógusok vendégeként tett hitet Veszprémben: „*A nemzetegyesítés egyetlen módja, feltétele az anyanyelv megőrzése, az anyanyelvi képzés. A magyarság megmaradásának, túlélésének biztosítékai az anyanyelv, az iskola, a templom. Kicsi körömvessével illusztrálta a nyelvvesztés tragikus következményeit: 'Nyeld le a nyelved! / Egyszerre jóllakhatsz vele: / egyetlen egyszer.' Emlékezetes vallomása a Magyar Kultúra Követe kitüntetés átvételkor Budapesten: 'A szavak vándorköszörűse vagyok, elkopott névszókat, kicsorbult igéket élezek...'”*

A '90-es évek közepétől irodalmi berkekben sokan úgy vélték, a rendszer-váltás után az irodalomnak már nincs társadalmi, politikai küldetése, ezért nincs más feladata, mint a szórakoztatás, a vers értéke is pusztán a művészi megformálásában rejlik...

„*A félelem bennem is él az irodalom jövőjéről a modern versáradatot érzékelve – ami sajnos kevésbé szolgálja az embert, mint a művészetet... A köldöknéző magatartás etikátlan; tisztán irodalmi motiváció és esztétikai célnél irodalom a posztmodern korban sem állja meg a helyét*” – vélekedett erről. S valóban, modern, központosítás nélküli prózaverseiben, a posztmodern formákon, fordulatokon keresztül be is bizonyította ezt. Amint kortársa, *Nagy Gáspár* is, a fiatalon elhunyt költő, aki mesterének vallotta őt. „*Mi volna évei mögött?*” című versében ekképp összegezte Sándor bácsi szellemi-lelki portréját: „*Szamos Nyárád és Küküllő / megmorajló / hangja / mögött (...) féltékenyre és körömrre / vagy a feketekorongra / rótt versek / mögött / is van egy másik költő / fényből s gondból / egybe-rostált / ember-vándor / el nem romló / el nem vásó / mert szívéből tud ő szokat / Isten hű írástudója...*”

Egy balatoni előadóstje alkalmával politikussabb versei is felszínre kerültek. A világon közösek a problémák, s a költők egyetemes küldetése a hátratételektől, magára hagyatottságtól küszködők, szenvedők segítése, emelte ki. A találkozó „*fináléjaként*” személyes előadásában pedig fölhangzottak a *Kuplé a vörös vilamosról* felrész erejű sorai. Különösen a vers Mellékdalának volt félelmetesen aktuális üzenete minden magyarhoz akkor, 2009-ben: „*de holtvágányra döcögött-e / vajon a veres villamos / eljárt-e az idő fölötte... s nem lesz-e vajon visszatérte / boldog aki nem éri meg...*”

Mikor egy erdélyi utunk Sándor bácsi szülőfaluját, a pünkösdi csengésű *Nagygalambfalvát* is érintette, barátaimmal felidézttük felejthetetlen forrástisztaságú vallomását, a „*Mikor szülőföldje határát megpillantja*” című határosát, megállva a település határában a keresztnél: „*a szívem kolumbusz árbocokosárból / kiáltó matróz amikor / idáig érkezem / minden más táj csak óceán / ez itt a föld / a föld nekem.*”

Most, hogy testben már nincs közöttünk, s hogy tudjuk, az „*óceánból*” hazaérkezett, s Nagygalambfalva földje lett a szemfedője, költői eszményképének, Petőfi Sándornak rokonsorai is eszünkbe juthatnak, melyeket oly sokszor idézett: „*Itt ringatták bölcsöm, itt születtem. / Itt borúljon rám a szemfödél, itt / Domborodjék a sir is fölöttem.*” Kányádi Sándor végső vágya most a búcsú óráiban beteljesedhetett...

Köszönet érte a minden kegyelem Isteneinek!

Toldi Éva

AZ ÖRVIDÉK VÉRTANÚJA

Emlékezés Szemelliker Antalra

Szemelliker Antal füleesi plébános

Biczó Zalán győri könyvtárvezető és történész fáradhatatlan kutatója az Örvidéknek, a burgenlandi községekhez kötődő egyházi személyek, plébánosok történeteinek. A Hitvallás című győri katolikus havi lapban rendszeresen jelennek meg írásai kutatásainak eredményeiről.

Biczó Zalán történész több, Burgenlandban tevékenykedett magyarországi történetét is felkutatta már, így Mészáros Kálmán középpulyai, Czinger Lajos miklósfalusi, Békeffy István gálosi, Engelits György répcékőhalmi és dérföldi, Freyler János zurányi és féltoronyi, Kaufmann István németkeresztúri, Lévy Pál lajtakátai, Mimlich János lajtakörtvélyesi, Szűsz József féltoronyi, Varga István zurányi és Varga Sándor zurányi plébánosokról is megemlékezett már írásaiban.

Sokan elfelejtették Szemelliker Antal plébános nevét is, aki Vulkapordányban született 1882. május 25-én, horvát anyanyelvű családban. A győri kissemináriumban tanult 1897-től, majd a papi nagyszemináriumban folytatta tanulmányait. Győrben 1905. június 30-án szentelte pappá gróf Széchenyi Miklós győri püspök. Újmiséjét szülőfalujában, Vulkapordányban mutatta be. Jövőre lesz száz éve, hogy a Tanácsköztársaság idején kivégezték. Sírja a burgenlandi Fülesen (Nikitsch) található, Magyarországon még nincs emlékhelye, emléktáblája. A közlegő évfordulóra Biczó Zalán történész emléktáblát állíttatna Győrben, ott ahol tanulmányait végezte.

A Tanácsköztársaság 133 napja alatt a Győri Egyházmegyében két ártatlan papot végeztek ki: Wohlmuth Ferenc császári plébánost és Szemelliker Antal füleesi plébánost. A császári plébános úrról sokan és sok helyen megemlékeztek, Császáron pedig szobrot is emeltek tiszteletére néhány évvel ezelőtt. Szemelliker Antaltól azonban keveset tudunk 2011-es róla szóló könyv megjelenéséig. Biczó Zalán könyvében – Szemelliker Antal 1882–1919 – nyomon követhetjük a fiatalon elhunyt pap sorsát. „A Horthy-rendszerben a soproni sajtó még halálának 10. évfordulóján is megemlékezett róla, de később, a kommunizmus ideje alatt teljes hallgatás övezte a rémtettet. A mártír pap temetése után fél évvel Ausztriához csatolták Füles községet, ez a történelmi tény megnehezítette az emlékek ápolását és a magyar területek lakossága csak nehézségek árán tudott Szemelliker Antal sírhelyéhez elzarándokolni” – mondta el Biczó Zalán.

A Győri Egyházmegyei Levéltárban találta meg a szerző Mihályi Ernő bencés tanár kéziratát, amit a Tanácsköztársaság ideje alatt, a mártír pap kivégzése után vetett papírra. Pontosan megírja a győri püspöknek, hogy miként teltek a plébános úr utolsó percei. Mihályi Ernő volt a gyóntatója és utolsó perceinek tanúja Szemelliker Antalnak. Titkos iratként küldte meg a püspöknek a beszámolót és ezzel bátor tettel megörökítette a tragikus eseményt.

B. Z.

A Fagyöngy című régi bakelitlemez

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmisék helye és ideje után. Megtalálható még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/miserend>

ANGLIA:

London: Ft. Csicsó János főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, GB London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20/8566-0271. E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com Misézó helyek: London, South Croydon, Bristol, Luton, Cambridge; www.magyarokatolikusok.co.uk. Bővebb információ a Facebookon, a Katolikus szentmisék Londonban cím alatt.

Észak-Anglia:

Az észak-angliai magyar lelkipásztorkodás átméletileg szünetel. Lelkipásztori ügyekben, kérem, vegyék fel a kapcsolatot a londoni Főlelkéssel.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész és P. Szomszéd Tamás SJ, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, tel.: 0043-1/526 49 72; fax: 0043-1/526 49 72 25. Misézó helyek: Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7., Bécsújhely, Domplatz 1 (Szent Katalin-kápolna), minden hónap utolsó vasárnapján 17.00-kor; E-mail: bmke@katolikus.at; Baden, minden hónap második vasárnapján 16.30-kor, Leesdorfer Haupt Str. 74., 2500-Baden.

Pázmáneum: Ft. Varga János rektor, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, tel.: 0043-1/3191403-18, e-mail: collegiumpazmaneum@gmail.com, előesti szentmise: szombatoként 17.00-kor. <http://www.pazmaneum.katolikus.hu>

Burgenland/Alsóőr: Kath. Pfarramt, A-7501 Unterwart 226, tel.: 0043-3352/34108. Misézó helyek: Alsóőr, vasárnaponként 9.45-kor, Felsőőr, vasárnaponként 8.30-kor. Felsőpulya, hó 1. vasárnapján 8.45-kor. Alsópulya, hó 1. és 3. vasárnapján 18/19 órákor.

Eisenstadt/Kismarton: Ft. Pál László. Szentmise minden hó 3. vasárnapján 11.00-kor, Franziskaner Kirche, Haydngasse 31, A-7000 Eisenstadt.

Graz: Msgr. Molnár Ottó, tel.: 0043-316/68 21 2421, otto.molnar@laposte.net; és Ft. Holló István, tel.: 0043-676/8742 6711, e-mail: hollo@graz-seckau.at; szentmise minden vasárnap 17.00 órákor. Kalvarienberg-Kirche, Kalvarienbergstr. 155., A-8020 Graz.

Innsbruck: Ft. Dr. Nagy-György Attila, e-mail: mackopapbacsi@yahoo.de Szentmise minden hónap 2. vasárnapján a Magyar Házban, Richard Wagner Str. 3. A-6020 Innsbruck. Érdeklődni: Wachsmuth Tünde, sopronyi_tunde87@yahoo.com

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Herrenstr. 2. A-4600 Wels, tel.: 0043-732/341175, e-mail: ernst.szabo@dioezese-linz.at; Misézó helyek: Linz: minden hónap 1., 3. és 5. vasárnapján; Wels: 2. és 4. vasárnap.

Klagenfurt: Szentmise minden hónap utolsó vasárnapján 14.00-kor a Kapuziner Kirchében, Waaggasse 15, A-9020 Klagenfurt.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombat 17.00-kor az Orsolyita-templomban, Aigner Str. 135. A-5061 Salzburg. Érdeklődni: Bohuny István, tel.: 0043-699/81721232.

BELGIUM

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Magyar Ház, szentmise minden vasárnap 10.30 és 18.00 órákor. Rue de l'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles. Tel.: 0032-2/64 96 188, mobil: 0032-487/614 063, e-mail: havas@piar.hu. Honlap: www.magyarhaz.be. Misézó helyek: Leuven, Hágua/NL, Luxembourg.

Liège/Luxembourg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Hospitaalstraat 3 büs 8, 3600 Genk, Belgium, Telefon: 0032/89-354-650. Misézó helyek: Liège, Verviers, Eupen, Huy, Genk, Eiden, Charleroi, Luxembourg város.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 Paris, tel.: 0033-1/42 086170, fax: 0033-1/42 067155, e-mail: missioncatholique@orange.fr; www.magyarmisszio.info

LENGYELORSZÁG

Varsó: minden hónap második vasárnapján 15.00-kor, Az Úr Mennybemenetele-templom (Kościół Wniebowstąpienia Pańskiego), Ursynów, al. Komisji Edukacji Narodowej 101. Metrólal a Stokłosy állomásig kell jönni, majd Varsó központja felé sétálni kb. 350 m-t.

NÉMETORSZÁG

Augsburgi Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Kempten, Neuburg a. D.. Érdeklődni: Ft. Varga Péter, Ungarische Kath. Mission, Henisiusstr. 1., D-86152 Augsburg, tel.: 0049-821/31 66 89 60 vagy 0049-821/31 66 89 61, E-mail: iroda@augmis.de; www.augmis.de; www.augsburgmisszio.de

Bamberg-Eichstätt-Regensburgi Egyházmegye:

Magyar Katolikus Misszió kápolnája, Nürnberg, Harmoniestraße 28A. Szentmise minden vasárnap délelőtt 11 órákor, a hónap utolsó vasárnapján 16 órákor. A hónap utolsó vasárnapján a szentmise után agapé a helyszínen a hívek adományából. A szentmiséket celebrálja: Neu Antal.

Esseni Egyházmegye:

Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. Kölnben: tel./fax: 0049-221/33 778 517.

Freiburgi érsekség:

Ft. Lovász Reinholdt plankstadti kooperator, cím: Schwetzingen-Str. 32, D-68723 Plankstadt, havonta magyar szentmisét tart Mannheimben.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi és Osnabrücki Egyházmegye:

Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd.: Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Bürgerweide 35, D-20535 Hamburg, tel.: 0049-40/25 077 83.

Kölni Főegyházmegye és Aachen:

Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen. Érdeklődni: Ft. Lukács József, Kath. Ungarnseelsorge Köln, Am Rinkenpühl 10, D-50676 Köln. E-mail: ungarnzentrum@netcologne.de; tel./fax: 0049-221/33 778 517; <http://www.ungarnzentrum.de>

Limburg-Fulda-Mainzi Egyházmegye frankfurti székhellyel:

Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Tel.: 0049-69/ 24 79 50 21, 069/24795022, fax: 0049-69/97 78 26 84; www.magyar-katolikusok-frankfurt.de, pal.takacs@magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freisingi Főegyházmegye:

Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding, Ladshut, Bad Tölz. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Egyházközség – Ungarische Katholische Gemeinde, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: 0049-89/2137-4230, fax: 0049-89/ 2137-4234. E-mail: Ungarische-Gemeinde.Muenchen@comuc.de; www.ungarische-mission.de Nyugdíjas kiségitő: Ft. Buchmüller István ny. plébános.

Münster-Paderborn-Osnabrücki Egyházmegye:

Misézó helyek: Bielefeld, Hagen, Marl, Minden, Münster, Neukirchen-Vluyn, Osnabrück. Érdeklődni: Ft. Simon Péter, Münster Magyar Katolikus Misszió, Middelheld 24, D-48157 Münster, tel.: 0049-251/9 32 57 288, e-mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de, honlap: <https://sites.google.com/site/magyarokatolikusmisszio> vagy <https://www.facebook.com/ungmis>

Passaui Egyházmegye:

Érdeklődni: Ft. Kovács János, 84375 Kirchdorf am Inn, tel.: 0049-85/71 23 32. Magyar Missio Passau, honlap: www.magyar-missio-passau.de/

Rottenburg-Stuttgarteri Egyházmegye:

Érdeklődni: Ft. Dr. Tempfli Imre, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle Str. 30, D-70186 Stuttgart, tel.: 0049-711/236 91 90, fax: 0049-711/236 73 93, e-mail: mission@stuttgarti-katolikusok.de <http://www.stuttgarti-katolikusok.de> és Ft. Merlász Tibor, Walfischgasse 17, D-89073 Ulm, tel.: 0049-731/39 96 63 06, mobil: 0049-1575-3701412, e-mail: mtibor1960@gmail.com Misézó helyek: Stuttgart, Ulm, Balingen-Frommem, Biberach, Böblingen, Friedrichshafen, Eisingen, Heidenheim, Heilbronn-Horkheim, Ludwigsburg, Munderkingen, Reutlingen, Schwäbisch-Gmünd, Weingarten, Tuttlingen.

Würzburgi Egyházmegye:

Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg, Tel.: 0049-931/38 66 2530, fax: 38 662 599.

NORVÉGIA

Információ a magyar nyelvű lelkipásztori szolgálatról: www.nufo.no/makao

OLASZORSZÁG

Róma: Mons. Dr. Németh László főlelkész, a római Szent István Ház igazgatója, Casa di Santo Stefano, Via del Casaleto, 481, I-00151 Roma, tel.: 0039/06 6574 2834, mobil: 0039/348 79 52 165, e-mail: italiamissiohu@gmail.com. Misézó helyek: Róma – minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, Chiesa Santa Maria del Suffragio (Via Giulia) – 00186 Roma, kivéve július, augusztus) és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyasszonya-kápolnában minden kedden 8.00-kor. Milánó – minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Copernico 9, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar szentmisék helye: Bologna, Catania, Loreto, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: Mons. Dr. Kovács Gergely, Pontificio Consiglio della Cultura, V-00120 Città del Vaticano, e-mail: gkovacs@tin.it

SVÁJC

Zürich: Ft. Varga Péter, Röm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, tel.: 0041-44/36 23 303, e-mail: peter.varga@mail.ch; Misézó helyek: Zürich, Winterthur, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján 10.30-kor. Tel.: 00 41-22/7910458.

Lausanne: Szentmise minden hó 1. és 3. szombat 18.00-kor. Chapelle Servan, ch. Eugène-Grasset 12, Lausanne.

Bern: Ft. Pál István, Röm. Kath. Ungarnmission, Pf. 102, CH-3073 Gümliigen. E-mail: info@katolikus.ch; www.ungarnmission.ch

Basel: Ft. Pál István, Röm. Kath. Ungarnmission, Binninger Str. 45, CH-4123 Allschwil; tel.: 0041/765185440. Szentmise: minden vasárnap 8.50-kor. www.ungarnmission.ch; a Sacré Couer-templomban, Feierabendstr. 68.

ELHUNYT MIHÁLYI GÉZA, A RÓMAI MAGYAR KÖZÖSSÉG TAGJA

Németh László atya megemlékezése

Nyolcvannyolc éves korában, június 30-án elhunyt a római magyar közösség egyik oszlopos tagja, Mihályi Géza. Bencés atyáktól kapta az erkölcsi alapokat és az olasz nyelv szeretetét. Az ÁVÓ illegális szervezkedésért börtönre ítélte. Az 1956-os forradalom és szabadságharc aktív résztvevője, majd az olaszországi magyar emigráció tagja. Kapisztrán Szent János szülővárosával, Capestránóval testvérvárosi kapcsolatot létesített. Lelki üdvéért Németh László prelátus mutatott be szentmisét július 3-án, a római Szent István Ház kápolnájában.

Felsőgallán (Komárom vármegye) született 1930. április 18-án. Pannonhalmán, a bencések olasz gimnáziumában érettségizett 1948-ban. Az első évben Békés Gellért OSB volt az osztályfőnöke. Az ELTE Bölcsészkarán folytatott tanulmányokat olasz–magyar szakon.

1951. február 22-én letartoztatta az ÁVÓ és „illegális szervezkedésért” három és fél év börtönre ítélték, amelyet 4 hónap híján le is töltött. 1954-ben szabadult. 1956-ban a forradalom kitörésekor Kelenföldön, a járműfejlesztési intézetben dolgozott. Október 24-én beválasztották a munkástanácsba, de inkább az Egyetemi Forradalmi Tanács tevékenységében vett részt, sajtóanyagot terjesztett. A forradalom leverése után, november 26-án Sopronkőhidánál elhagyta az országot.

Bécsen át Olaszországba emigrált, ahová december 2-án érkezett meg. Tolmácsként segítette azokat, akikkel együtt érkezett. A Vöröskereszt megbízásából végigjárta a menekülttáborokat, és a magyarokról felmérést készített. A Calabronei táborból 1956 decemberében ment Rómába. A forradalom miatt üresen maradt Római Magyar Akadémián a Pápai Magyar Intézet által létrehozott egyetemista kollégium lakója lett, amely 1957-ben átköltözött a Via de Cestarira. 1957 februárjában Rómában részt vett a Szabad Magyar Diákok Szervezetének megalakításában, amelynek harmadik, Rómában tartott kongresszusán 1958. október 23-án egy évre elnökké választották. 1962-től az Olasz Rádió- és Televízió, a RAI külföldi adásainak magyar részlegén dolgozott.

1958-ban vette fel a kapcsolatot Kapisztrán Szent János szülővárosával, Capestránóval. 1966 óta minden évben népesebb zárandokcsoportot vezetett Capestránóba október 23-án, Nándorfehérvár hősenek ünnepére. 1995-ben vount nyugdíjba. 1993-tól tagja a Szent István Alapítvány Igazgatótanácsának. Két felnőtt gyermeke van.

1990-ban 1956-os emlékérem, 1994-ben Cultura Hungarica, Honvédelem Kitüntető cím I. Osztály, 2001-ben Pro Patria Hungarica emléklap, 2010-ben Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt, Aranyérem az Olasz Állami Rádió- és Televíziótól 30 éves szolgálatért, Pro Meritis Merlitenensis (Máltai Lovagrend).

*

Mihályi Géza hamvait Capestrano olasz város temetőjében helyezték örök nyugalomra július 14-én. A temetési

St. Gallen: a hónap második vasárnapján 17.00 órákor magyar szentmise a Schutzengel-kápolnában (a dóm mellett). Lelkész: Szücsi László, Kirchstr. 13, CH-9036 Grub. Tel.: 071 891 56 01.

***

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia külföldi magyar lelkipásztori szolgálatért felelős püspökének irodája: MKPK, Külföldi Magyar Lelkipásztori Szolgálat, Dr. Cserháti Ferenc püspök, H-1053 Budapest, Papnövelde utca 5–7., tel./fax: 0036-1/266-4515, e-mail: cserhati@katolikus.hu □

szentmisét Németh László Imre olaszországi főlelkész, a Szent István Alapítvány elnöke mutatta be. A temetési szentmisén mondott homíliájában Németh László utalt arra, hogy a Kapisztrán Szent János ünnepére szervezett zárandoklatok, minden év október 23-án, alkalmul szolgálnak majd arra, hogy megálljanak Mihályi Géza sírjánál, és az ő lelkesedésével építsék tovább a kapcsolatot Capestrano és Magyarország között.

Magyarország római nagykövetségét Selmeci Balázs első beosztott, a szentszéki magyar nagykövetséget Érszegi Márk ügyvivő, a Szent István Alapítványt pedig, amelynek Mihályi Géza 1993 óta tagja volt, Szokoly György képviselte a szentmisén.

(Vatikáni Rádió)

KÖSZÖNTŐ

A negyven éve Németországban élő Orosz Mihály, az Életünk régi előfizetője a közelmúltban ünnepelte nyolcvanadik születésnapját. A jeles évforduló alkalmából szeretettel üdvözlö a világ magyarságát és az ismerőseit. □

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések betűnként:	0,10 EUR
„Jelige” – postaköltség	5,00 EUR
Üzleti, nyereséges hirdetés betűnként	0,20 EUR
Nagybetűs sorok betűnként	0,40 EUR
Egyszerű, 1 „pontos” keret	10,00 EUR
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánásokat esetenként árazunk.	

Egymás utáni háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egész évi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

ÉLETÜNK

Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal:

KERESZTÉNY ÉLET SZERKESZTŐSÉGE

H-1075 Budapest, Károlyi krt. 1.

Telefon: (0036) 1/328 01 96, (0036) 1/328 01 97

Fax: (0036) 1/328 01 98

E-mail: életunk@keresztneyelet.hu

www.keresztneyelet.hu

*

Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc

Felelős kiadó: Merka János

Felelős szerkesztő: Czoborczy Bence

A szerkesztőbizottság tagjai:

Ramsay Győző, Vince András

*

Redakción und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE GEMEINDE

Oberföhringer Str. 40, D-81925 München

Verantwortlicher Herausgeber: Merka János

Telefon: (0049) 89/98 26 37

Telefax: (0049) 89/98 54 19

E-mail: eluetenk@ungarische-mission.de

*

Abonnement für ein Jahr: 20 EUR

11 Exemplare

nach Überser mit Luftpost USD 60

*

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!

Tengerentúlról, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2 EUR

Előfizetési ár egy évre: 20 EUR

Tengerentúlról USS 60

BANKSZÁMLÁNK:

Szent Maximilian Kiadó

OTP Banka Slovensko, Komárom

IBAN SK81 5200 0000 0000 0886 7696

BIC/SWIFT: OTPVSKBX

*

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

*

Druck:

Micropress Kft.

H-3516 Miskolc, Ács u. 12.

*

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET

MELLÉKELTÜNK.

HÍREK – ESEMÉNYEK

A nagybecskereki püspök jubileuma

Nagybecskereken hálaadó szentmise keretében emlékeztek meg Német László SVD püspökké szentelésének tízéves jubileumáról. A főpásztor együtt misézett a szomszédos Temesvári Egyházmegye kinevezett püspökével, Pál József Csabával és elődjével, Martin Roossszal, valamint a Nagybecskereki Egyházmegye lelkipásztoraival és két indonéziai rendtársával.

Magyar Történelmi Családok Emléknapja

Első ízben tartották meg a Magyar Történelmi Családok Emléknapját június 2-án, Budapesten. A nemesség ma élő tagjai találkozását a városligeti Jáki kápolnában ökumenikus istentisztelettel tették teljessé. A közös imádságot vezető lelkipásztorok Kránitz Mihály, Csepregi András, Pajor András és Balog Zoltán voltak.

Pozsonyi emlékezés

A pozsonyi ferences templomban szentmisét mutattak be június 30-án, szombaton a második világháború utáni pozsonyligetfalui áldozatok lelki üdvéért. Ugyanezen a napon az Magyar Közösség Pártja pozsonyi székházában „1948 – A hontalanságból a totalizmusba” címmel tartottak nemzetközi történelmi konferenciát. Délután megkoszorúzták a pozsonyligetfalui emlékművet.

Önellátó nagycsaládok Kárpátalján

Kacsát, csirkét, nyulat kaptak a családok (Fotó: Magyar Máltai Szeretetszolgálat)

A Kárpátaljai Magyar Nagycsaládosok Egyesületével közösen szervezett „önellátó nagycsalád” program keretében kacsát, csirkét, nyulat ajándékozott június végén a Máltai Szeretetszolgálat hetven családnak. Július 29-én Beregárdon osztották szét a kisállatokat a két szervezet munkatársai a háztájival is foglalkozó családoknak. A legtöbben csirkét igényeltek, de volt, aki kacsát és nyulat kért. A jószágok felneveléséhez takarmányt is adományozott a karitatív szervezet.

Szerzetesek találkozója Németországban

A németországi Selbitzben rendezték meg július 4. és 10. között a szerzetesek nemzetközi ökumenikus találkozóját. Általában kétféleképpen szervezik meg – minden alkalommal más országban – azt a

konferenciát, amelyen különböző felekezetek a világ más és más pontjairól érkezett szerzetesei közel egy héten keresztül együtt imádkoznak, beszélgetnek, előadásokat hallgathatnak meg. Magyarországról Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolita vett részt az idei találkozón.

Magyar főpapi szentmise Litvániában

Először ünnepeltek magyar nyelvű főpapi szentmisét július 30-án a litván főváros Szent Szaniszló és Szent László katolikus székesegyházának a magyar király tiszteletére épített kápolnájában. A szentmisét Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke celebrálta magyar zarándokok jelenlétében.

Márton Áron-zarándoklat

Tizenötödik alkalommal rendezték meg július 2. és 4. között azt a zarándoklatot Erdélyben, amelynek célja: jobban és a lehető leghitelesebben megismerni Isten szolgája Márton Áron püspök életét, tanítását és életpéldáját. A Kovács Gergely, Márton Áron püspök boldogáavatási ügyének posztulátora és Ferencz Kornélia, az Erdélyi Mária Rádió önkéntes munkatársa által szervezett és vezetett zarándoklat főbb állomáshelyei Csíkdánfalva, Csíkszentdomokos, Szászrégen, Máramarossziget, Kapnikbánya, Dés, Kolozsvár és Gyulafehérvár voltak. A Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegye tizenhét településéről és Budapestről érkeztek zarándokok. A főpásztor Katolikus Egyházon túlmutató tiszteletét tanúsítja több református zarándok részvételével.

Csökken a hívők száma

Az utóbbi egy évben jelentősen csökkent a keresztény felekezetek híveinek száma Németországban – derül ki a Németországi Protestáns Egyház (EKD) és a Római Katolikus Egyház német püspöki konferenciája által július 20-án közzétett egyházi statisztikából. A legújabb németországi felmérések szerint az országban a protestáns hívek 21,5 millióan vannak – 390 ezerrel kevesebben, mint tavaly; a Római Katolikus Egyház tagjainak száma egy év alatt 270 ezerrel csökkent: 23,3 millióra. A Németországban élő 82,7 millió ember 57,6 százaléka tartozik valamelyik keresztény felekezethez.

Jubiláns papok köszöntése

A Gyulafehérvári Főegyházmegye hagyományához híven, Jakubinyi György érsek meghívására június 22-én Gyulafehérváron találkoztak és adtak halát Istennek az egyházmegye ezüst- és aranyismés papjai. Ezüstmisések (25 év): Dávid György (Sepsiszentgyörgy-Krisztus Király), Holló László (Kolozsvár BBTE), Kerekes László (Kézdivásárhely-Boldog Özséb), Kovács Gergely (Róma), Nagy-György Attila (Bozen Brixen). Aranymisések (50 év): Antal András (Cleveland), Bene Gábor (Székelyvécske), Bíró Lajos (Csíkszereda), Csiki Dénes (Nyárádköszvényes), Gergely Fülöp (Csíkborszóva), Jakab-Fancsali Kálmán (Ozsdola), Orbán Menyhért (Székelypálfalva), Simon Dénes (Székelyudvarhely), Tamás József segédpüspök (Csíkszereda), Vass Zoltán István (Nagykászon). □

„SOKAKAT TANÍTOTT AZ IGAZSÁGRA”

In memoriam Gajáry Aladár (1929–2018)

Gajáry Aladár 1929. február 28-án született Kapuváron, és tanulmányait is ott végezte. A Székesfehérvári egyházmegyebe jelentkezett papnövendéknek, és 1947–1956 között a római Gregoriana Egyetemen végezte filozófiai és teológiai tanulmányait. Papképzése a pápai német kollégiumban folyt, ahol Radics János és Kada Lajos is kispaptársai voltak. Mint a Humboldt Alapítvány ösztöndíjasa Mainzban és Münchenben is tanult, majd 1953-ban szentelték pappá Rómában. 1956–1957 között a magyar menekülteket segítette. 1958-ban doktorált, dolgozatát „A szüzesség dogmatikai és aszketikai alapjai a mai értelmezésben” (*Die dogmatischen und asketischen Grundlagen der Jungfräulichkeit in der Problematik von heute*) címmel írta meg. Mivel doktorátusa után nem tudott visszatérni a Székesfehérvári egyházmegyébe, a jezsuita egyháztörténész, Peter Gumpel (1923–) utódként 1958–1964 között teológiai repetitor volt a Német–Magyar Kollégiumban. Ezalatt Humboldt ösztöndíjasként Mainzban és Münchenben is folytatott teológiai tanulmányokat.

1964-ben Johannes Vonderach püspök (1916–1994) a dogmatika és a fundamentális teológia tanításával bízta meg a churi Papi Szemináriumban. Ezt a feladatot harminchat éven át látta el, egészen 2000-ig, nyugállományba vonulásáig. Nyugdíjas éveit, mintegy tizennégy évet a churi Papi Szemináriumban töltötte, majd élete utolsó szakaszában a churi Idősek Otthonába került. Ott hunyt el 2018. március 29-én, nagycsütörtökön. A churi Teológiai Főiskola hallgatói istentisztelet keretében emlékeztek meg professzorukról, aki több alkalommal a főiskola rektora is volt 1973–1978 és 1986–1991 között. A Pázmány Péter Ka-

Gajáry Aladár Kránitz Mihály társaságában

tolikus Egyetem Hittudományi Karának *Teológia* folyóirata (2012/3–4) Gajáry Aladártól *A vallások sokfélesége mint kihívás az emberi értelem számára – A II. Vatikáni Zsinat megvilágításában* címmel közölt tanulmányt. Írásában a *Nostra aetate* nyilatkozat alapján vizsgálta a vallások jelentőségét, és állapította meg, hogy korunkban már általánosan elfogadottá vált a vallások sajátosságainak számbavétele: „Nem is olyan régen sok keresztény alig vette tudomásul a vallások sokféleségét. S ha esetleg igen, akkor ezen séma szerint: »Ahol keresztény a vallás, ott igazság van, ahol nem keresztény, ott sötét pogányság uralkodik.« Hála a technika vívmányainak, manapság minden biztonnal tudnak már a keresztények a nem keresztény embertársaikról, és viszonyuk általában pozitívabb lett.” (163. oldal)

Gajáry Aladárral ismét egy nagy magyar teológus távozott, aki mind a magyar, mind a nagy egyház számára képes volt tanításával maradandót alkotni, papnevelőként pedig az egyház növekedéséhez hozzájárulni. Nyugodjék békében, és részesüljön azoknak az örömeiben, akik „mivel sokakat tanítottak az igazságra, tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok” (Dán 12,3).

Kránitz Mihály

SZENT LÁSZLÓ BÚCSÚ AUGSBURGBAN

Immár 10. alkalommal tartották meg a Magyar Katolikus Misszió búcsúját, patrónusuk, Szent László tiszteletére, ebben az évben június 24-én az Augsburgi Szent Max-templomban, amely már közel két éve ad otthont a Misszióknak. 12 évig a Szent Márton-templom volt a közösség székhelye. A búcsú ünnepi szentmiséjére ezúttal Majnek Antal munkácsi megyéspüspököt hívták meg, aki őszinte örömmel fogadta el a meghívást.

Majnek Antal elmondta: a kárpátaljai magyarok helyzete nehéz, egyre nehezebb; sokan az elvándorlásban látják a kiutat. Humorosan kifejezte reményét, hogy remélhetőleg nem a Kárpátaljáról Németországba vándorolt magyarok sokasága tölti meg a templomot. Szerencsére a búcsúra szép számmal jönnek az egész augsburgi püspökség területéről, különösen Neuburgból és Kemptenből, az Augsburgi Misszió másik két miséző helyéről, hogy együtt imádkozzanak, ünnepeljenek, szórakozzanak.

Majnek Antal püspök a mai politika egyik legégetőbb problémájára is kitért: a migráció, a menekültek kérdésére. Az Európába jövők sokaságában Isten ki-fürkészhetetlen akaratát feltételezi, akik elfogadják az Ő áldását: a gyermekeket. Eközben Európában egyre több a meg nem született gyermekek száma. Európának ismét a krisztusi gyökereihez kell visszatérnie.

Magyarországról Vincze Lilla énekesnő gazdagította szép hangjával az ünnepi szentmisét, majd a délutáni kulturális program keretében is élvezheték előadását.

A Szilaj néptáncgyűttes inspiráló bemutatója után táncház következett. A misszió színházi csoportjának tag-

jai vidám műsorral nevettek meg a gyerekeket.

A Szent Piroska Hétfégi Magyar Iskola és Óvoda tanulóit, mint minden nagyobb ünnepségen, ezúttal is felléptek. Az immár huszonnégy éve működő hétfégi iskola ez év szeptemberétől az oktatást a „Konzuli Modell” keretén belül végzi, mely a Münchener Főkonzulátus és a Bajor Kultuszminisztérium által kiépített rendszer, és célja, hogy a magyar hétfégi iskolák munkáját a német iskolai rendszerben is elismerjék. Ez lehetővé teszi, hogy a gyermekek a német iskolán keresztül is jelentkezhesenek a hétfégi iskolába és hogy a magyar oktatáson résztvevő gyerekek eredményei bekerüljenek a német bizonyítványukba is.

A finom ebédet, mint minden ünnep, Nagy József „Józi bácsi” főzte feleségével és segítőivel. Szintén köszönet jár a sok finom sütemény és torta készítőinek, akik év közben is többször hozzájárulnak az ünnepek jó hangulatához.

A sok önkéntes fáradsán, de a jól végzett munka sikerétől elégedetten tért haza. Már most szeretettel hívnak mindenkit a következő nagy programra, a Szent Erzsébet jótékonybátori bálra novemberben.

Neusser Erzsébet

KÖSZÖNETET MONDUNK TÁMOGATÓNKNAK:

Takács Gábor, Németország – 20 EUR.

Az *Életünk* támogatására adományokat a következő számlára lehet befizetni:

szent maximilian kiadó
OTP Banka Slovensko, Komárno
IBAN SK81 5200 0000 0000 0886 7696
BIC/SWIFT: OTPVSKBX

(Kérjük, hogy az átutalás során tüntessék fel az ADOMÁNY szót.)